

rakovp26v008e9

Aliance náhradních rodin ČR,
zapsaný spolek
Lidická 700/19
602 00 Brno

Číslo jednací MURA/58752/2026
Spisová značka KTU/17057/2026/Hra
Váš dopis zn. MURA/52961/2026
Ze dne 29.05.2026
Vyřizuje Bc. Kateřina Hradilová
Telefon +420 313 259 173
E-mail khradilova@murako.cz
Rakovník 15.06.2026

Poskytnutí informace požadované dle zákona č. 106/1999 Sb.

Městský úřad Rakovník, se sídlem Husovo nám. 27, 269 18 Rakovník, jako povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále „InfZ“), obdržel dne 29. 5. 2026 2 žádosti o poskytnutí informací dle InfZ od Aliance náhradních rodin ČR, z.s., IČO: 09756990, se sídlem Lidická 700/19, 602 00 Brno (dále jen „žadatel“). Tyto žádosti byly povinným subjektem zaevidovány pod č. j. MURA/52961/2026 (dále jen „žádosti“).

Předmětem žádosti č. 1 je vyžádání obecných informací vztahujících se k postupům OSPOD při:

- tvorbě Individuálního plánu ochrany dítěte (IPOD),
- vyhodnocování kvality a stability péče,
- práci s podklady školských a odborných subjektů,
- a vytváření podkladů pro soudní řízení.

Nežádáme informace ke konkrétním dětem ani rodinám.

I. Individuální plán ochrany dítěte (IPOD)

1. Jakým způsobem OSPOD standardně vytváří IPOD?
2. Kdo se standardně podílí na tvorbě IPOD?
3. Je pečující osoba nebo pěstoun před dokončením IPOD seznamován s návrhem jeho obsahu?
4. Je doprovázející organizace standardně zapojována do tvorby IPOD?
5. Jak OSPOD postupuje v situaci, kdy:
 - pečující osoba,
 - pěstoun,
 - doprovázející organizace,
 - nebo odborníks obsahem IPOD nesouhlasí?
6. Je nesouhlas některého ze subjektů zaznamenáván přímo v IPOD nebo jiným způsobem?
7. Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje:
 - splnitelnost,
 - přiměřenost,

- *proporcionalitu,*
 - *a možný dopad jednotlivých cílů IPOD na dítě a rodinný systém?*
8. *Existují interní metodiky nebo doporučení pro situace, kdy by:*
- *rozsah požadavků,*
 - *intenzita kontrolních mechanismů,*
 - *nebo dlouhodobé konfliktní nastavení systému péče mohly negativně ovlivnit dítě nebo pečující osoby?*
9. *Existují metodické nebo právní limity pro situace, kdy OSPOD:*
- *doporučuje,*
 - *vyžaduje,*
 - *nebo podmiňuje plnění IPOD změnou vzdělávacího procesu dítěte,*
 - *změnou školského zařízení,*
 - *změnou režimu vzdělávání,*
 - *nebo jiným zásahem do vzdělávání dítěte se zdravotním postižením či specifickými potřebami?*
- A to v situaci, kdy takovou změnu nedoporučují odborníci podílející se na péči o dítě?*
10. *Jakým způsobem OSPOD v těchto situacích vyhodnocuje:*
- *nejlepší zájem dítěte,*
 - *stabilitu prostředí dítěte,*
 - *doporučení odborníků,*
 - *a možné dopady změny vzdělávacího procesu na psychický stav a vývoj dítěte?*

II. Hodnocení péče

9. *Vyhodnocuje OSPOD také tzv. rizikovost péče poskytované:*
- *pěstounem,*
 - *poručníkem,*
 - *nebo jinou pečující osobou?*
10. *Pokud ano:*
- *podle jakých kritérií,*
 - *odborných podkladů,*
 - *metodik,*
 - *nebo doporučení?*
11. *Jak OSPOD rozlišuje mezi:*
- *skutečným zanedbáváním péče,*
 - *a běžnou organizační nebo emoční náročností péče o dítě se specifickými potřebami?*
12. *Jaké odborné podklady OSPOD standardně využívá pro závěry týkající se:*
- *kvality péče,*
 - *stability rodinného prostředí,*
 - *kapacity pečující osoby,*
 - *vztahových vazeb dítěte,*
 - *nebo psychického fungování dítěte?*
13. *Existuje interní postup pro oddělování:*
- *objektivně zjištěných skutečností,*
 - *odborných závěrů,*
 - *a interpretací pracovníka OSPOD?*

III. Podklady školských zařízení

14. Jsou pedagogičtí pracovníci podle metodického vedení OSPOD považováni za kompetentní hodnotit:

- stabilitu rodinného prostředí,
- kvalitu vztahové vazby dítěte,
- emoční dostupnost pečující osoby,
- nebo celkovou kvalitu péče o dítě?

15. Pokud ano, na základě jakých metodických nebo odborných podkladů?

16. Jak OSPOD rozlišuje mezi:

- pedagogickým pozorováním dítěte,
- a odborným psychologickým nebo sociálním hodnocením rodiny?

IV. Zprávy OSPOD pro soud

17. Kdo rozhoduje o tom, které informace budou uvedeny ve zprávě OSPOD pro soud?

18. Existuje interní postup pro rozlišování mezi:

- fakty,
- odbornými závěry,
- a interpretací pracovníka OSPOD
- ve zprávách pro soud?

19. Uvádí OSPOD ve zprávách pro soud také:

- stabilizační,
- ochranné,
- a podpůrné faktory v životě dítěte?

20. Jak OSPOD postupuje v situaci, kdy:

- existují rozdílné odborné názory,
- nebo odborná doporučení nejsou v souladu se závěrem OSPOD?

21. Existují interní metodické postupy pro práci s rozpornými odbornými stanovisky?

22. Existuje metodické vedení, jak má OSPOD zachovat neutralitu mezi zájmy dospělých osob a samostatným nejlepším zájmem dítěte, zejména pokud se zájem biologických rodičů, pečující osoby a odborná doporučení liší?

23. Je OSPOD metodicky veden k tomu, aby ve zprávě pro soud uvedl i informace, které jeho vlastní závěr oslabují nebo zpochybňují?

V. Dopad postupu systému na dítě

22. Vyhodnocuje OSPOD, zda:

- intenzita kontrolních mechanismů,
- četnost zásahů,
- rozsah požadavků na rodinný systém případně na jeho okolí,
- nebo dlouhodobé napětí mezi jednotlivými subjekty kolem dítěte nemohou negativně ovlivnit psychický stav dítěte?

23. Vyhodnocuje OSPOD riziko destabilizace dítěte v důsledku:

- změny péče,
- častých kontaktů,
- opakovaných změn prostředí,
- nebo dlouhodobého konfliktního nastavení systému péče?

24. Pokud ano, jakým způsobem?

25. Pokud některé z výše uvedených postupů OSPOD neuplatňuje nebo k nim nemá metodiku,

26. žádáme o výslovné sdělení této skutečnosti.

Předmětem žádosti č. 2 je poskytnutí informací vztahujících se k postupům orgánu sociálně-právní ochrany dětí při:

- vyhodnocování ohrožení dítěte,
- práci s dítětem v systému SPOD,
- spolupráci s odbornými službami,
- a nastavování podpory dítěte a rodiny.

Žádáme pouze o obecné informace, metodické postupy a anonymizované údaje. Nežádáme žádné osobní údaje ani informace vztahující se ke konkrétním dětem či rodinám.

I. Vyhodnocování ohrožení dítěte

1. Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje míru ohrožení dítěte v případech:
 - podezření na domácí násilí,
 - psychické týrání dítěte,
 - zanedbávání péče,
 - závažného konfliktu rodičů,
 - opakovaných zásahů SPOD v rodině,
 - nebo podezření na traumatizaci dítěte?
2. Používá OSPOD při vyhodnocování:
 - závazné metodiky,
 - doporučené standardy,
 - interní metodické postupy,
 - standardizované formuláře,
 - nebo jiné hodnotící nástroje?
3. Pokud ano, žádáme o stručný popis nebo anonymizovanou kopii používaných metodických materiálů.
4. Jaké subjekty OSPOD standardně oslovuje při vyhodnocování situace dítěte?
Například:
 - mateřské školy,
 - základní školy,
 - lékaře,
 - psychology,
 - SPC,
 - ranou péči,
 - doprovázející organizace,
 - Policii ČR,
 - nebo další odborné služby.

II. Dítě se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami

5. Má OSPOD zvláštní metodické postupy pro práci:
 - s dítětem se zdravotním postižením,
 - s dítětem se sluchovým postižením,
 - s dítětem s PAS,
 - s dítětem s vývojovým traumatem,
 - nebo s dítětem s psychiatrickou diagnózou?
6. Pokud ano, žádáme o stručný popis těchto postupů.

7. *Spolupracuje OSPOD v těchto případech standardně:*
 - *s odbornými lékaři,*
 - *SPC,*
 - *ranou péčí,*
 - *terapeuty,*
 - *nebo dalšími specializovanými službami?*
8. *Existují metodické postupy pro vyhodnocování potřeby stability prostředí dítěte se specifickými potřebami?*

III. Kontakty dítěte s biologickou rodinou

9. *Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje:*
 - *připravenost dítěte ke kontaktům,*
 - *psychický dopad kontaktů na dítě,*
 - *vhodnou frekvenci kontaktů,*
 - *nebo potřebu přítomnosti pečující osoby či odborníka u kontaktu?*
10. *Jaké odborné podklady OSPOD standardně využívá při nastavování kontaktů dítěte s biologickou rodinou?*
11. *Kdo podle metodického vedení MPSV standardně:*
 - *připravuje kontakt dítěte s biologickou rodinou,*
 - *zprostředkovává kontakt dítěte s biologickou rodinou,*
 - *vede kontakt dítěte s biologickou rodinou,*
 - *vyhodnocuje průběh kontaktu,*
 - *a vyhodnocuje jeho dopad na dítě?*
12. *Jaká je v těchto činnostech role:*
 - *orgánu sociálně-právní ochrany dětí,*
 - *doprovázející organizace,*
 - *zařízení určeného pro výkon kontaktů,*
 - *odborných pracovníků,*
 - *a pečujících osob?*
13. *Existují metodické postupy nebo doporučení upravující spolupráci mezi OSPOD, doprovázející organizací a dalšími subjekty při:*
 - *přípravě kontaktů,*
 - *realizaci kontaktů,*
 - *vyhodnocování kontaktů,*
 - *a nastavování dalšího kontaktového režimu dítěte?*
14. *Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje situace, kdy dítě vykazuje:*
 - *známky stresu,*
 - *regresu,*
 - *zhoršení chování,*
 - *psychosomatické obtíže,*
 - *nebo jiné negativní reakce v souvislosti s kontakty?*
15. *Existují metodické postupy pro situace, kdy odborníci doporučují zachování stability prostředí dítěte?*
16. *Existují metodické postupy pro situace, kdy odborníci doporučují zachování přítomnosti pečující osoby nebo jiné blízké osoby při kontaktech dítěte s biologickou rodinou? Pokud ano, žádáme o jejich stručný popis.*

IV. Spolupráce s pěstouny a odbornými službami

17. Jakým způsobem OSPOD standardně spolupracuje:

- s pěstouny,
- s doprovázejícími organizacemi,
- a dalšími odborníky kolem dítěte?

18. Existují metodické postupy pro řešení situací:

- kdy se odborné názory jednotlivých subjektů liší,
- kdy pečující osoby upozorňují na možné ohrožení dítěte,
- nebo kdy existují rozdílná doporučení odborníků?

19. Existují metodické postupy pro multidisciplinární spolupráci kolem dítěte?

V. Vzdělávání a specializace pracovníků

20. Mají pracovníci OSPOD:

- specializovaná školení v oblasti traumatu dítěte,
- attachmentu,
- domácího násilí fyzického nebo psychického,
- práce s dítětem se zdravotním postižením,
- práce s dítětem s PAS,
- nebo krizové intervence?

21. Pokud ano, žádáme o stručný popis systému vzdělávání pracovníků.

22. Existuje specializované metodické vedení pro práci:

- s dítětem s traumatem,
- dítětem se specifickými potřebami,
- nebo dítětem se zvýšenou potřebou stability prostředí?

VI. Dlouhodobá stabilita dítěte v systému SPOD

23. Existují metodické postupy pro dlouhodobé sledování stability dítěte v systému SPOD, zejména u dětí, které:

- opakovaně procházejí změnami péče,
- návraty do biologické rodiny,
- opakovanými zásahy systému,
- nebo dlouhodobými konflikty mezi jednotlivými subjekty kolem dítěte?

24. Vyhodnocuje OSPOD při práci s dítětem také:

- dlouhodobý vývoj dítěte v systému SPOD,
- opakované změny prostředí,
- opakované zásahy systému,
- nebo možné dopady těchto změn na psychickou stabilitu dítěte a jeho vztahové vazby?

25. Existují metodické doporučení nebo interní postupy pro práci s dítětem, které:

- opakovaně mění pečující prostředí,
- vykazuje známky destabilizace,
- nebo dlouhodobě prochází konfliktním nastavením systému péče?

26. Pokud existují metodické pokyny, metodická doporučení, interní metodické materiály, výkladová stanoviska, standardy, manuály nebo jiné dokumenty vztahující se k výše uvedeným oblastem, žádáme o jejich zaslání v úplném znění, případně o sdělení, kde jsou veřejně dostupné.

ŽÁDOST Č. 1

Povinný subjekt sděluje následující obecné informace, odpověď neobsahuje informace vztahující se ke konkrétním dětem ani rodinám. Povinný subjekt poskytuje v této odpovědi existující obecné informace o postupech OSPOD, právním a metodickém rámci, standardech kvality sociálně-právní ochrany a o typech podkladů, z nichž OSPOD při své činnosti vychází.

V rozsahu, v němž by jednotlivé dotazy směřovaly k poskytnutí subjektivního hodnocení, odborného názoru pracovníka OSPOD, obecného výkladového stanoviska k hypotetickým situacím, hodnocení správnosti určitého postupu nebo k vytvoření nové informace, uvádíme, že takové vyjádření není informací poskytovanou podle InfZ. Podle § 2 odst. 4 InfZ se povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací. Povinný subjekt proto k těmto dotazům poskytuje informace v rozsahu, v němž se vztahují k existujícím obecným postupům, právním předpisům, metodickým materiálům, standardům kvality, vedené dokumentaci a obecné správní praxi OSPOD.

Tato odpověď nepředstavuje odborné posouzení žádného konkrétního případu, individuální stanovisko pracovníka OSPOD ani hodnocení správnosti postupu v konkrétní věci. Každý konkrétní případ je OSPOD posuzován individuálně na základě konkrétních podkladů a v příslušném procesním režimu.

OSPOD při výkonu sociálně-právní ochrany dětí postupuje zejména podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen ZSPOD), vyhlášky č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen Vyhláška), občanského zákoníku (dále jen OZ), správního řádu (dále jen SŘ), zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen ZŘS), školských a zdravotnických předpisů a dalších právních předpisů podle povahy konkrétní věci. ZSPOD je základním předpisem upravujícím sociálně-právní ochranu dětí, Vyhláška upravuje mimo jiné standardy kvality sociálně-právní ochrany, vyhodnocování a obsah IPOD.

Postupy OSPOD nejsou založeny na mechanickém nebo paušálním hodnocení, ale na individuálním vyhodnocení situace konkrétního dítěte, jeho potřeb, bezpečí, vývoje, zdravotního a psychického stavu, vztahových vazeb, stability prostředí, dostupných ochranných faktorů a odborných podkladů. Základním hlediskem při činnosti OSPOD je nejlepší zájem dítěte, ochrana jeho práv, bezpečí, příznivého vývoje, důstojnosti a práva dítěte být slyšeno přiměřeně jeho věku a rozumové vyspělosti.

I. Individuální plán ochrany dítěte – IPOD**K bodu I.1 Jakým způsobem OSPOD standardně vytváří IPOD?**

Individuální plán ochrany dítěte je nástrojem sociální práce a plánování ochrany dítěte. OSPOD jej vytváří zejména u dětí, které jsou vyhodnoceny jako děti uvedené v § 6 zákona č. 359/1999 Sb., tedy děti vyžadující sociálně-právní ochranu.

IPOD navazuje na vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny. Nejde o samostatný izolovaný dokument, ale o plán konkrétních opatření, cílů, odpovědných osob, termínů a způsobu vyhodnocování, který má směřovat k ochraně dítěte a ke zlepšení jeho situace.

OSPOD při tvorbě IPOD postupuje zpravidla tak, že:

- přijme podnět nebo zjištění týkající se dítěte,

- posoudí naléhavost situace,
- shromáždí potřebné podklady,
- vyhodnotí situaci dítěte a jeho rodiny,
- identifikuje rizikové a ochranné faktory,
- vymezí potřeby dítěte,
- stanoví hlavní cíle práce s dítětem a rodinou,
- určí konkrétní opatření,
- stanoví odpovědné osoby a termíny,
- nastaví způsob vyhodnocování plnění IPOD,
- IPOD průběžně aktualizuje podle vývoje situace dítěte.

Zákon o SPOD ukládá obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností pravidelně vyhodnocovat situaci dítěte a jeho rodiny a zpracovat individuální plán ochrany dítěte, pokud jde o dítě uvedené v § 6 zákona č. 359/1999 Sb. Vyhláška č. 473/2012 Sb. dále upravuje vyhodnocování situace dítěte a rodiny, obsah IPOD a standardy kvality sociálně-právní ochrany.

Relevantní zdroje:

ZSPOD, Vyhláška

OSPOD může využívat také doporučené formuláře MPSV (<https://mpsv.gov.cz/formular-na-vyhodnoceni-a-ipod>) pro vyhodnocení situace dítěte a IPOD. MPSV uvádí, že formuláře vyhodnocení/IPOD jsou doporučující a odpovídají požadavkům současné legislativy a praxe.

K bodu I.2 Kdo se standardně podílí na tvorbě IPOD?

Na tvorbě IPOD se podle konkrétní situace dítěte podílí zejména:

- příslušný pracovník OSPOD,
- dítě, přiměřeně jeho věku a rozumové vyspělosti,
- rodiče dítěte,
- jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte,
- pěstoun, poručník nebo jiná pečující osoba,
- doprovázející organizace, je-li dítě v pěstounské péči a je-li její zapojení účelné,
- odborníci podílející se na řešení situace dítěte,
- škola nebo školské poradenské zařízení,
- zdravotnické služby,
- sociální služby,
- případně další subjekty podle povahy věci.

Rozsah zapojení jednotlivých osob a subjektů se vždy odvíjí od konkrétní situace dítěte, jeho potřeb, míry ohrožení, druhu péče, dostupných odborných služeb a účelu IPOD.

IPOD není dokumentem, který by byl mechanicky tvořen pouze pracovníkem OSPOD bez znalosti situace dítěte. Naopak vychází ze shromážděných informací, odborných podkladů, komunikace s dítětem a osobami kolem dítěte a z vyhodnocení potřeb dítěte.

K bodu I.3 Je pečující osoba nebo pěstoun před dokončením IPOD seznamován s návrhem jeho obsahu?

Pečující osoba nebo pěstoun je zpravidla do tvorby IPOD zapojován, pokud se IPOD týká dítěte, které je v jeho péči. OSPOD s pečující osobou projednává situaci dítěte, cíle a opatření, která se týkají péče o dítě, podpory dítěte, spolupráce s odborníky, kontaktů s biologickou rodinou nebo jiných oblastí relevantních pro dítě.

Zákon nestanoví formální schvalovací mechanismus, podle kterého by pěstoun nebo jiná pečující osoba musela IPOD před jeho dokončením odsouhlasit. IPOD není soukromoprávní dohoda, ale nástroj sociálně-právní ochrany dítěte. Přesto je žádoucí a v praxi obvyklé, aby osoby, které mají plnit úkoly v IPOD nebo se jich IPOD významně týká, byly s jeho obsahem seznámeny a mohly se k němu vyjádřit.

Pokud pečující osoba s některou částí IPOD nesouhlasí, OSPOD tento nesouhlas vyhodnotí, posoudí jeho důvody a podle významu věci jej zaznamená do spisové dokumentace, případně přímo do IPOD nebo záznamu z jednání.

K bodu I.4 Je doprovázející organizace standardně zapojována do tvorby IPOD?

Doprovázející organizace je do tvorby nebo aktualizace IPOD zapojována zejména tehdy, pokud je dítě v pěstounské péči a zapojení doprovázející organizace je vzhledem k situaci dítěte účelné.

Doprovázející organizace může OSPOD poskytovat informace o průběhu pěstounské péče, potřebách dítěte, potřebách pěstouna, kontaktech dítěte s biologickou rodinou, odborné podpoře dítěte, vzdělávání pěstouna nebo dalších okolnostech významných pro péči o dítě.

Zapojení doprovázející organizace však neznamená, že by doprovázející organizace IPOD sama určovala nebo nahrazovala odpovědnost OSPOD. OSPOD je tím subjektem, který situaci dítěte vyhodnocuje, IPOD zpracovává a odpovídá za jeho obsah v rámci své zákonné působnosti.

Relevantní zdroj: <https://mpsv.gov.cz/doprovazeni-pestounu-dohody-o-vykonu-pestounske-pece>

K bodu I.5 Jak OSPOD postupuje v situaci, kdy pečující osoba, pěstoun, doprovázející organizace nebo odborník s obsahem IPOD nesouhlasí?

Pokud některý ze zapojených subjektů s obsahem IPOD nesouhlasí, OSPOD nesouhlas vyhodnotí podle jeho obsahu a významu pro dítě.

OSPOD zejména:

- zjistí konkrétní důvod nesouhlasu,
- posoudí, zda se nesouhlas týká faktických zjištění, odborného hodnocení, cíle IPOD nebo konkrétního opatření,
- vyhodnotí, zda je cíl nebo opatření reálně splnitelné,
- posoudí přiměřenost a dopad požadavku na dítě a rodinný systém,
- podle potřeby si vyžádá doplnění odborného stanoviska,
- podle potřeby svolá jednání nebo případovou konferenci,
- případně IPOD upraví,
- nebo ponechá cíl či opatření v IPOD, pokud jej i přes nesouhlas považuje za potřebný v zájmu dítěte.

IPOD nevyžaduje souhlas všech zapojených osob jako podmínku své platnosti. Nesouhlas určité osoby nebo subjektu však musí být OSPOD věcně posouzen, zejména pokud se týká bezpečí dítěte, stability dítěte, odborných doporučení nebo splnitelnosti požadavků.

Pokud se spor týká otázky, kterou je oprávněn rozhodnout soud, například péče, styku, změny pečující osoby nebo zásadního zásahu do poměrů dítěte, OSPOD nemůže soudní rozhodnutí nahradit. Může však soudu předložit zjištěné skutečnosti, odborné podklady, rozdílná stanoviska a vlastní vyhodnocení situace dítěte.

K bodu I.6 Je nesouhlas některého ze subjektů zaznamenáván přímo v IPOD nebo jiným způsobem?

Ano, nesouhlas některého ze zapojených subjektů může být zaznamenán přímo v IPOD, v záznamu z jednání, v úředním záznamu, v protokolu, v záznamu z případové konference nebo jiným způsobem ve spisové dokumentaci.

Záleží na povaze nesouhlasu. Pokud nesouhlas přímo souvisí s konkrétním cílem nebo opatřením IPOD, je vhodné jej zaznamenat u daného cíle nebo opatření, případně do navazujícího záznamu ve spise. Pokud jde o širší výhradu k postupu OSPOD, může být zaznamenána samostatně ve spisové dokumentaci.

OSPOD by měl zachytit zejména:

- kdo nesouhlas vyjádřil,
- s čím konkrétně nesouhlasí,
- z jakých důvodů,
- jak OSPOD nesouhlas vyhodnotil,
- zda byl IPOD upraven,
- případně proč OSPOD na cíli nebo opatření setrval.

K bodu I.7 Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje splnitelnost, přiměřenost, proporcionalitu a možný dopad jednotlivých cílů IPOD na dítě a rodinný systém?

K dotazu uvádíme, že obecné subjektivní hodnocení přiměřenosti, proporcionality nebo dopadu jednotlivých hypotetických cílů IPOD by představovalo vytvoření nového odborného názoru povinného subjektu. Tato odpověď je proto formulována jako obecná informace o tom, jaké skutečnosti OSPOD při tvorbě a vyhodnocování IPOD standardně zohledňuje.

OSPOD při stanovení cílů a opatření IPOD vyhodnocuje, zda jsou cíle:

- konkrétní,
- srozumitelné,
- reálně splnitelné,
- přiměřené situaci dítěte,
- časově vymezené,
- vázané na potřeby dítěte,
- v nejlepším zájmu dítěte,
- nevedou k nepřiměřené zátěži dítěte nebo pečující osoby,
- odpovídají možnostem rodinného systému,
- odpovídají dostupnosti odborných služeb,
- odpovídají zdravotnímu, psychickému a vývojovému stavu dítěte.

OSPOD posuzuje také proporcionalitu jednotlivých opatření. To znamená, že zvažuje, zda navržený cíl nebo opatření skutečně směřuje k ochraně dítěte a zda není možné dosáhnout stejného cíle méně zatěžujícím způsobem.

U dítěte se zdravotním postižením, PAS, vývojovým traumatem, psychiatrickou diagnózou nebo jinými specifickými potřebami OSPOD zohledňuje také potřebu stability, předvídatelnosti, komunikační podpory, postupných změn a odborných doporučení.

Vyhodnocování přiměřenosti a dopadu IPOD je součástí průběžné sociální práce. Pokud se ukáže, že některý cíl je nesplnitelný, nepřiměřený nebo pro dítě zatěžující, OSPOD jej může upravit, nahradit jiným cílem nebo změnit způsob jeho naplňování.

K bodu I.8 Existují interní metodiky nebo doporučení pro situace, kdy by rozsah požadavků, intenzita kontrolních mechanismů nebo dlouhodobé konfliktní nastavení systému péče mohly negativně ovlivnit dítě nebo pečující osoby?

Tyto situace jsou řešeny zejména v rámci obecného právního a metodického rámce sociálně-právní ochrany dětí, vyhodnocování situace dítěte, IPOD, standardů kvality, případové konference, multidisciplinární spolupráce a metodického vedení MPSV a krajského úřadu.

Nejde zpravidla o jeden samostatný interní dokument, který by výhradně upravoval dopad intenzity kontrolních mechanismů nebo dopad rozsahu požadavků na rodinný systém. OSPOD však musí při své činnosti průběžně vyhodnocovat přiměřenost zásahů, účelnost požadavků a jejich dopad na dítě.

OSPOD v těchto situacích posuzuje zejména:

- zda nastavené požadavky skutečně směřují k ochraně dítěte,
- zda jsou pro dítě a pečující osoby reálně splnitelné,
- zda nejsou duplicitní nebo nadbytečné,
- zda nevedou k nepřiměřené zátěži dítěte,
- zda četnost jednání, kontrol nebo změn nepůsobí destabilizačně,
- zda konfliktní nastavení mezi dospělými osobami nezatěžuje dítě,
- zda je nutné zapojit odborníka,
- zda je vhodné svolat případovou konferenci,
- zda je třeba IPOD upravit.

Povinný subjekt neeviduje samostatný interní metodický dokument upravující výhradně uvedené situace. V těchto případech OSPOD postupuje podle platné legislativy, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje a podle individuálního vyhodnocení situace konkrétního dítěte.

K bodu I.9 Existují metodické nebo právní limity pro situace, kdy OSPOD doporučuje, vyžaduje nebo podmiňuje plnění IPOD změnou vzdělávacího procesu dítěte, změnou školského zařízení, změnou režimu vzdělávání nebo jiným zásahem do vzdělávání dítěte se zdravotním postižením či specifickými potřebami, a to v situaci, kdy takovou změnu nedoporučují odborníci podílející se na péči o dítě?

Ano, právní a metodické limity v této oblasti existují. OSPOD může v rámci sociálně-právní ochrany dítěte zjišťovat informace o vzdělávání dítěte, spolupracovat se školou, školským poradenským zařízením, rodiči, pečujícími osobami a odborníky a může doporučovat opatření, která považuje za

významná pro ochranu dítěte. OSPOD však nenahrazuje působnost školy, školského poradenského zařízení, zákonného zástupce ani soudu.

Změna školy, změna režimu vzdělávání nebo zásadní zásah do vzdělávacího procesu dítěte musí být vždy posuzovány podle právních předpisů v oblasti školství, potřeb, odborných doporučení a nejlepšího zájmu dítěte a postoje a souhlasu zákonného zástupce.

U dítěte se zdravotním postižením nebo specifickými vzdělávacími potřebami je třeba vycházet zejména ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, vyhlášky MŠMT č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, a vyhlášky MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Podpůrná opatření vyššího stupně jsou vázána na doporučení školského poradenského zařízení a v právním rámci školství mají významnou roli pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra.

Pokud odborníci podílející se na péči o dítě změnu vzdělávání nedoporučují, musí OSPOD takovou skutečnost zohlednit jako významný podklad. OSPOD by měl v takové situaci vyhodnotit zejména:

- z jakého důvodu by změna vzdělávání měla být požadována,
- zda změna skutečně slouží ochraně dítěte,
- zda nejde o nepřiměřený zásah,
- zda je změna v souladu s odbornými doporučeními,
- jaký dopad by měla na psychický stav dítěte,
- jaký dopad by měla na stabilitu dítěte,
- zda existuje méně zatěžující alternativa,
- zda je třeba vyžádat nové odborné stanovisko,
- zda je třeba věc předložit soudu.

OSPOD by neměl IPOD používat jako nástroj k ukládání nepřiměřených nebo odborně nepodložených zásahů do vzdělávání dítěte. Pokud je v konkrétním případě zásah do vzdělávání nezbytný a není dohoda osob odpovědných za dítě, je třeba postupovat podle příslušného právního rámce a v odůvodněných případech také prostřednictvím soudu.

K bodu I.10 Jakým způsobem OSPOD v těchto situacích vyhodnocuje nejlepší zájem dítěte, stabilitu prostředí dítěte, doporučení odborníků a možné dopady změny vzdělávacího procesu na psychický stav a vývoj dítěte?

Dotaz je zodpovězen v obecné rovině, tedy jako informace o postupu OSPOD a o typech podkladů, které mohou být při takovém vyhodnocování zohledňovány. Tato odpověď nepředstavuje subjektivní hodnocení hypotetické konkrétní situace ani nové odborné stanovisko k tomu, zda by v určitém konkrétním případě byla změna vzdělávacího procesu vhodná či nevhodná.

OSPOD v těchto situacích posuzuje změnu vzdělávacího procesu jako zásah do stabilního prostředí dítěte, který může mít významný dopad zejména u dětí se zdravotním postižením, PAS, vývojovým traumatem, psychiatrickou diagnózou nebo jinými specifickými potřebami.

OSPOD zohledňuje zejména:

- aktuální fungování dítěte ve škole,
- vztah dítěte ke škole,

- vztahy dítěte s pedagogickými pracovníky,
- vztahy dítěte s vrstevníky,
- dostupnost podpůrných opatření,
- stanovisko školy, stanovisko PPP nebo SPC,
- stanoviska lékařů, psychologů, terapeutů nebo dalších odborníků,
- názor dítěte,
- stanovisko rodičů nebo pečujících osob,
- stabilitu prostředí dítěte,
- riziko stresu, regrese, zhoršení chování nebo psychosomatických obtíží,
- možnost postupné adaptace,
- dostupnost alternativních řešení,
- proporcionalitu navrhované změny.

Pokud jsou odborná doporučení proti změně vzdělávacího prostředí, OSPOD musí zvážit, zda existují jiné závažné důvody, které by přesto takovou změnu odůvodňovaly. Takový postup by měl být řádně odůvodněn a podložen konkrétními zjištěními, nikoli pouze obecnou úvahou.

II. Hodnocení péče

Poznámka: V žádosti je číslování poněkud chaotické a nelogické, ale používáme číslování uvedené v žádosti, číslování tak není zcela chronologické.

K bodu II.9 Vyhodnocuje OSPOD také tzv. rizikovost péče poskytované pěstounem, poručníkem nebo jinou pečující osobou?

OSPOD nepracuje primárně s paušálním označením „rizikovost péče“, ale v rámci sociálně-právní ochrany vyhodnocuje, zda péče poskytovaná dítěti odpovídá jeho potřebám, zda je dítě v bezpečí, zda jsou naplňovány jeho základní potřeby, zda péče podporuje jeho zdravý vývoj a zda se nevyskytují okolnosti, které by mohly dítě ohrožovat.

Toto vyhodnocování se může týkat rodiče, pěstouna, poručníka, osoby pečující, osoby v evidenci nebo jiné osoby odpovědné za péči o dítě.

OSPOD posuzuje zejména:

- bezpečí dítěte,
- naplňování základních potřeb dítěte,
- zdravotní péči,
- vzdělávání,
- emoční dostupnost pečující osoby,
- stabilitu prostředí,
- vztahové vazby dítěte,
- schopnost pečující osoby reagovat na specifické potřeby dítěte,
- spolupráci s odborníky,
- schopnost chránit dítě před ohrožením,
- schopnost zajistit dítěti přiměřený denní režim,
- případné známky zanedbávání, týrání, zneužívání nebo psychického zatěžování dítěte.

Vyhodnocování péče není primárně zaměřeno na sankcionování pečující osoby, ale na ochranu dítěte, včasné zjištění rizik a nastavení odpovídající podpory.

K bodu II.10 Pokud ano, podle jakých kritérií, odborných podkladů, metodik nebo doporučení?

OSPOD při hodnocení péče vychází zejména z:

- ZSPOD,
- Vyhlášky,
- vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny,
- individuálního plánu ochrany dítěte,
- standardů kvality sociálně-právní ochrany,
- metodických materiálů MPSV,
- metodického vedení krajského úřadu,
- odborných zpráv,
- zpráv doprovázející organizace,
- zpráv školy,
- zpráv zdravotnických a sociálních služeb,
- zjištění ze sociální práce,
- názoru dítěte,
- informací od pečující osoby a dalších osob.

OSPOD může využívat doporučené formuláře a nástroje MPSV k vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny. MPSV zveřejňuje také pomocné nástroje pro přehlednější vyhodnocování situace dítěte, včetně nástrojů pro mladší děti, starší děti, dospívající, děti v náhradní rodinné péči a děti s postižením.

Relevantní zdroj: <https://mpsv.gov.cz/ospod>

K bodu II.11 Jak OSPOD rozlišuje mezi skutečným zanedbáváním péče a běžnou organizační nebo emoční náročností péče o dítě se specifickými potřebami?

K dotazu uvádíme, že obecné odborné stanovisko k tomu, kde v hypotetických případech leží hranice mezi zanedbáváním péče a běžnou organizační nebo emoční náročností péče o dítě se specifickými potřebami, by představovalo hodnotící posouzení. Takové posouzení je vždy individuální a závisí na konkrétních zjištěních v daném případě. Tato odpověď je proto formulována jako obecná informace o tom, jaké skutečnosti OSPOD při takovém posuzování standardně zohledňuje.

OSPOD rozlišuje mezi skutečným zanedbáváním péče a běžnou náročností péče zejména podle objektivně zjištěných skutečností, dlouhodobosti situace, intenzity dopadu na dítě, možností pečující osoby, dostupnosti podpory a odborných doporučení.

Za skutečné zanedbávání péče může být považována situace, kdy nejsou dlouhodobě nebo závažně naplňovány základní potřeby dítěte, například potřeby bezpečí, výživy, hygieny, zdravotní péče, vzdělávání, emoční podpory, dohledu nebo ochrany před ohrožením.

Naopak péče o dítě se zdravotním postižením, PAS, vývojovým traumatem, psychiatrickou diagnózou nebo jinými specifickými potřebami může být objektivně organizačně, emočně i časově náročná, aniž by to samo o sobě znamenalo zanedbávání péče.

OSPOD v těchto situacích posuzuje zejména:

- zda pečující osoba dítěti zajišťuje základní potřeby,
- zda vyhledává potřebnou odbornou pomoc,
- zda spolupracuje s odborníky,
- zda reaguje na doporučení odborníků,
- zda obtíže vyplývají z náročnosti péče,
- zda je dostupná odpovídající podpora,
- zda situace dítěte objektivně ohrožuje,
- zda má dítě zajištěno stabilní a bezpečné prostředí,
- zda jsou potíže krátkodobé, situační nebo dlouhodobé,
- zda existují ochranné faktory v rodině.

OSPOD by neměl zaměňovat běžnou náročnost péče o dítě se specifickými potřebami za zanedbávání péče. Současně však musí reagovat, pokud náročnost péče přesáhne kapacity pečující osoby natolik, že dítěti hrozí ohrožení. V takovém případě je namístě především nastavení podpory, odborné pomoci a stabilizačních opatření.

K bodu II.12 Jaké odborné podklady OSPOD standardně využívá pro závěry týkající se kvality péče, stability rodinného prostředí, kapacity pečující osoby, vztahových vazeb dítěte nebo psychického fungování dítěte?

OSPOD může využívat zejména:

- záznamy ze sociální práce,
- sociální šetření,
- vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny,
- IPOD,
- zprávy doprovázející organizace,
- zprávy pěstounů nebo jiných pečujících osob,
- zprávy školy,
- zprávy PPP nebo SPC,
- zprávy lékařů,
- zprávy psychologů,
- zprávy psychiatrů,
- terapeutické zprávy,
- zprávy sociálních služeb,
- zprávy zařízení pro výkon kontaktů,
- soudní rozhodnutí a znalecké posudky,
- záznamy z případových konferencí,
- názor dítěte,
- informace od rodičů a dalších osob významných pro dítě.

Pro závěry týkající se psychického fungování dítěte, vztahových vazeb nebo emočního stavu dítěte mají zvláštní význam odborné podklady psychologa, psychiatra, terapeuta nebo jiného kvalifikovaného odborníka. Pedagogické nebo sociální pozorování může být významným podkladem, ale samo o sobě nenahrazuje odborné psychologické či psychiatrické posouzení.

K bodu II.13 Existuje interní postup pro oddělování objektivně zjištěných skutečností, odborných závěrů a interpretací pracovníka OSPOD?

OSPOD je povinen vést spisovou dokumentaci a záznamy o výkonu sociálně-právní ochrany tak, aby bylo zřejmé, z jakých podkladů vychází a jaké závěry z nich činí.

Obecně platí, že v dokumentaci a zprávách OSPOD by mělo být rozlišováno mezi:

- objektivně zjištěnou skutečností,
- sdělením určité osoby,
- odborným závěrem odborníka,
- hodnocením nebo interpretací pracovníka OSPOD,
- návrhem dalšího postupu.

Příklad vhodného rozlišení:

- „Dle zprávy školy ze dne ... dítě ...“
- „Dle sdělení pěstouna ze dne ...“
- „Dle psychologické zprávy ze dne ...“
- „OSPOD z uvedených podkladů vyhodnocuje, že ...“

Tento způsob práce vychází z obecných zásad správního postupu, vedení spisové dokumentace, standardů kvality sociálně-právní ochrany a metodického vedení MPSV. MPSV v sekci metodik uvádí mimo jiné také směrnici o vedení spisové dokumentace o dětech.

Relevantní zdroj:

<https://mpsv.gov.cz/metodiky-manualy-instrukce>

Povinný subjekt neneviduje samostatný interní metodický dokument upravující výhradně oddělování objektivně zjištěných skutečností, odborných závěrů a interpretací pracovníka OSPOD. Tento postup je však uplatňován v rámci vedení spisové dokumentace, zpracování záznamů, zpráv a dalších výstupů OSPOD podle obecného právního a metodického rámce.

III. Podklady školských zařízení

K bodu III.14 Jsou pedagogičtí pracovníci podle metodického vedení OSPOD považováni za kompetentní hodnotit stabilitu rodinného prostředí, kvalitu vztahové vazby dítěte, emoční dostupnost pečující osoby nebo celkovou kvalitu péče o dítě?

Tato odpověď nepředstavuje subjektivní hodnocení odborné způsobilosti jednotlivých pedagogických pracovníků. V obecné rovině lze sdělit, že školská zařízení a pedagogičtí pracovníci jsou pro OSPOD významným zdrojem informací o fungování dítěte ve školním prostředí, zejména o docházce, chování dítěte, školním prospívání, vztazích ve třídě, projevech dítěte a spolupráci školy s rodiči nebo pečujícími osobami.

Pedagogičtí pracovníci jsou tedy pro OSPOD významným zdrojem informací o fungování dítěte ve školním prostředí. Mohou poskytovat zejména informace o docházce, chování dítěte ve škole, vztazích

s vrstevníky, vzdělávacím pokroku, projevech dítěte, komunikaci se zákonnými zástupci nebo pečujícími osobami a o dalších skutečnostech pozorovatelných ve školním prostředí.

Závěry týkající se stability rodinného prostředí, kvality vztahové vazby dítěte, emoční dostupnosti pečující osoby nebo psychického fungování dítěte však zpravidla přesahují běžné pedagogické pozorování a vyžadují odborné psychologické, speciálně pedagogické, zdravotnické nebo sociální posouzení podle povahy věci.

OSPOD tedy školské podklady využívá zejména jako informace o projevech dítěte ve školním prostředí. Tyto informace mohou být významné pro celkové vyhodnocení situace dítěte, ale nenahrazují odborné psychologické, psychiatrické, speciálně pedagogické nebo sociální vyhodnocení rodinného systému.

Školská poradenská zařízení, zejména pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra, mají zvláštní roli při poskytování poradenských služeb a při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte podle školských předpisů.

Relevantní zdroje:

zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, vyhláška MŠMT č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,

vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

K bodu III.15 Pokud ano, na základě jakých metodických nebo odborných podkladů?

V rozsahu, v němž pedagogičtí pracovníci poskytují informace OSPOD, činí tak zejména na základě své pedagogické činnosti, pozorování dítěte ve škole, znalosti školního prostředí, komunikace s dítětem a komunikace se zákonnými zástupci nebo pečujícími osobami.

Pedagogický pracovník může relevantně popsat například:

- docházku dítěte,
- školní přípravu,
- plnění školních povinností,
- chování dítěte ve škole,
- projevy únavy, stresu nebo změn chování,
- vztahy s vrstevníky,
- komunikaci dítěte s pedagogy,
- spolupráci školy s rodičem nebo pečující osobou,
- potřebu podpůrných opatření,
- poznatky školního poradenského pracoviště.

Naopak závěry typu „kvalita vztahové vazby“, „emoční dostupnost pečující osoby“, „psychické fungování dítěte“ nebo „celková kvalita péče“ vyžadují obvykle odborné psychologické, sociální, speciálně pedagogické nebo jiné kvalifikované posouzení. Pokud škola takový závěr uvede, OSPOD hodnotí, zda jde o odborný závěr kvalifikovaného pracovníka, nebo pouze o pedagogické pozorování či dojem vycházející ze školního prostředí.

K bodu III.16 Jak OSPOD rozlišuje mezi pedagogickým pozorováním dítěte a odborným psychologickým nebo sociálním hodnocením rodiny?

K dotazu uvádíme, že odpověď je poskytována v obecné rovině jako informace o typech podkladů a jejich obvyklém významu. Nejde o subjektivní posouzení konkrétní školské zprávy ani konkrétního odborného stanoviska.

OSPOD rozlišuje jednotlivé podklady podle jejich zdroje, povahy, odbornosti a obsahu.

Pedagogické pozorování se týká zejména fungování dítěte ve škole. Může zachytit chování dítěte, docházku, komunikaci, vztahy ve třídě, školní výsledky, změny v projevech dítěte nebo spolupráci školy s rodinou.

Psychologické nebo psychiatrické hodnocení se týká psychického stavu dítěte, emočního prožívání, vývoje, traumatu, vztahových vazeb, rizik, potřeb a vhodných odborných opatření.

Sociální hodnocení rodiny se týká rodinného prostředí, naplňování potřeb dítěte, schopností pečujících osob, bezpečí dítěte, ochranných a rizikových faktorů, spolupráce rodiny a dostupnosti podpory.

OSPOD tedy ke školním zprávám přistupuje jako k významnému dílčímu podkladu, nikoli jako k jedinému určujícímu závěru o celé rodinné situaci. Pokud školská zpráva obsahuje tvrzení přesahující běžné pedagogické pozorování, OSPOD posuzuje, zda je takové tvrzení odborně podloženo a zda je třeba doplnit další odborné stanovisko.

IV. Zprávy OSPOD pro soud

K bodu IV.17 Kdo rozhoduje o tom, které informace budou uvedeny ve zprávě OSPOD pro soud?

Zprávu pro soud zpracovává OSPOD jako jmenovaný kolizní opatrovník nebo je vyzván jako orgán sociálně-právní ochrany dětí bez účastenství z titulu kolizního opatrovnictví. Konkrétní zprávu zpravidla připravuje příslušný pracovník OSPOD, který má případ přidělen, případně ve spolupráci s vedoucím pracovníkem nebo dalšími pracovníky podle vnitřní organizace úřadu.

Obsah zprávy se odvíjí zejména od:

- výzvy nebo žádosti soudu,
- předmětu soudního řízení,
- procesního postavení OSPOD,
- aktuální situace dítěte,
- spisové dokumentace,
- zjištění OSPOD,
- odborných podkladů,
- názoru dítěte,
- relevantních skutečností významných pro rozhodnutí soudu.

OSPOD by měl soudu uvádět informace, které jsou relevantní pro posouzení situace dítěte a pro ochranu jeho nejlepšího zájmu. OSPOD není účastníkem sporu mezi dospělými osobami v tom

smyslu, že by měl podporovat zájem jedné dospělé osoby proti druhé. Jeho úkolem je poskytovat soudu informace významné pro posouzení situace dítěte a zastupovat jeho zájmy, přání a názory.

K bodu IV.18 Existuje interní postup pro rozlišování mezi fakty, odbornými závěry a interpretací pracovníka OSPOD ve zprávách pro soud?

Obecně platí, že zprávy OSPOD pro soud by měly být zpracovány přehledně a měly by rozlišovat mezi:

- objektivně zjištěnými skutečnostmi,
- sdělením jednotlivých osob,
- listinnými a odbornými podklady,
- odbornými závěry jiných subjektů,
- vyhodnocením OSPOD,
- doporučením nebo návrhem OSPOD.

Vhodný způsob formulace je například:

- „Dle sdělení školy ze dne ...“
- „Dle zprávy psychologa ze dne ...“
- „Dle sdělení pěstouna ...“
- „OSPOD zjistil při sociálním šetření ...“
- „OSPOD z výše uvedených podkladů vyhodnocuje ...“

Tento způsob je důležitý proto, aby soud mohl rozlišit, co je přímým zjištěním OSPOD, co je sdělením jiné osoby, co je odborným závěrem a co je vlastním vyhodnocením OSPOD.

Povinný subjekt neevduje samostatný interní metodický dokument upravující výhradně strukturu zpráv OSPOD pro soud a rozlišování mezi fakty, odbornými závěry a interpretací pracovníka OSPOD. Tento princip je však uplatňován v rámci obecného právního a metodického rámce, vedení spisové dokumentace, standardů kvality a správní praxe OSPOD.

K bodu IV.19 Uvádí OSPOD ve zprávách pro soud také stabilizační, ochranné a podpůrné faktory v životě dítěte?

Ano, pokud jsou tyto informace pro soudní řízení relevantní, OSPOD ve zprávách pro soud uvádí nejen rizikové faktory, ale také stabilizační, ochranné a podpůrné faktory v životě dítěte.

Mezi tyto faktory může patřit například:

- stabilní pečující osoba,
- bezpečné domácí prostředí,
- dobré vztahové vazby,
- pravidelná školní docházka,
- pozitivní fungování ve škole,
- dostupná odborná péče,
- spolupráce pečující osoby s odborníky,
- schopnost pečující osoby reagovat na potřeby dítěte,
- podpůrná širší rodina,
- stabilní denní režim,
- vazba dítěte na školu, vrstevníky nebo komunitu,

- terapeutická nebo zdravotní podpora,
- schopnost dítěte vyjadřovat své potřeby,
- pozitivní vývoj dítěte v čase.

Vyvážené uvedení rizikových i ochranných faktorů je důležité pro objektivní posouzení situace dítěte.

K bodu IV.20 Jak OSPOD postupuje v situaci, kdy existují rozdílné odborné názory nebo odborná doporučení nejsou v souladu se závěrem OSPOD?

K dotazu uvádíme, že odpověď nepředstavuje subjektivní názor k tomu, které odborné stanovisko má mít v konkrétní hypotetické situaci přednost. V obecné rovině lze sdělit, že OSPOD při existenci rozdílných odborných názorů hodnotí jednotlivé podklady podle jejich obsahu, aktuálnosti, odbornosti, vztahu ke konkrétní situaci dítěte, souvislosti s ostatními zjištěními a významu pro nejlepší zájem dítěte.

Pokud existují rozdílné odborné názory, OSPOD je posuzuje ve vzájemných souvislostech a zohledňuje zejména:

- odbornost subjektu,
- vztah odborníka k dítěti,
- délku práce odborníka s dítětem nebo rodinou,
- aktuálnost zprávy,
- konkrétnost doporučení,
- podklady, ze kterých odborník vycházel,
- soulad s dalšími zjištěními,
- dopad doporučení na dítě,
- názor dítěte,
- nejlepší zájem dítěte.

OSPOD není automaticky vázán jedním odborným stanoviskem, ale neměl by jej bez věcného důvodu pominout. Pokud se OSPOD od odborného doporučení odchyluje, měl by být schopen vysvětlit, proč tak činí a z jakých dalších skutečností vychází.

Ve zprávě pro soud je vhodné uvést existenci rozdílných odborných názorů, zejména pokud jsou významné pro rozhodnutí soudu. OSPOD může zároveň uvést vlastní vyhodnocení a důvody, proč považuje určitý postup za odpovídající nejlepšímu zájmu dítěte.

K bodu IV.21 Existují interní metodické postupy pro práci s rozpornými odbornými stanovisky?

Rozporná odborná stanoviska jsou v praxi OSPOD řešena zejména v rámci obecného právního a metodického rámce, tedy prostřednictvím:

- vyhodnocování situace dítěte,
- IPOD,
- případové konference,
- multidisciplinární spolupráce,
- doplnění odborných podkladů,
- metodické konzultace s krajským úřadem,
- případně předložení věci soudu.

Nejde zpravidla o jeden samostatný dokument, který by mechanicky stanovil, které odborné stanovisko má mít přednost. OSPOD hodnotí stanoviska podle jejich obsahu, odbornosti, aktuálnosti, vztahu k dítěti a významu pro nejlepší zájem dítěte.

Případová konference je jedním z nástrojů, který lze využít při rozdílných pohledech subjektů kolem dítěte. Metodické doporučení MPSV č. 2/2010 je metodickým zdrojem pro postup OSPOD při případové konferenci.

Relevantní zdroj:

https://mpsv.gov.cz/cms/documents/b665706b-4d6a-9756-135a-b6f60ec081a1/Metodika_pripadove_konference.pdf

Povinný subjekt neeviduje samostatný interní metodický dokument upravující výhradně práci s rozpornými odbornými stanovisky. V těchto situacích OSPOD postupuje podle platné legislativy, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje, dostupných odborných podkladů a individuálního vyhodnocení situace konkrétního dítěte.

K bodu IV.22 Existuje metodické vedení, jak má OSPOD zachovat neutralitu mezi zájmy dospělých osob a samostatným nejlepším zájmem dítěte, zejména pokud se zájem biologických rodičů, pečující osoby a odborná doporučení liší?

Pojem „neutralita“ není samostatným zákonným pojmem, který by byl v ZSPOD výslovně definován jako zvláštní metodický postup. OSPOD však vždy důsledně hájí zájmy, přání a práva dítěte nezávisle na přáních výše uvedených osob, postupuje nestranně vůči dospělým osobám a jeho základním hlediskem je nejlepší zájem dítěte.

Tato odpověď nepředstavuje subjektivní stanovisko k hypotetickému střetu zájmů biologických rodičů, pečující osoby a odborníků. V obecné rovině lze sdělit, že OSPOD neztotožňuje automaticky nejlepší zájem dítěte se zájmem žádné z dospělých osob a vyhodnocuje situaci dítěte samostatně podle dostupných podkladů, názoru dítěte, odborných zpráv, rizikových a ochranných faktorů a platného právního rámce.

Neutralita OSPOD v těchto situacích neznamena hodnotovou lhostejnost. Znamená nestranný, objektivní a dítětem vedený postup, při kterém OSPOD:

- zjišťuje relevantní informace od všech významných subjektů,
- rozlišuje zájmy dospělých osob od potřeb dítěte,
- zjišťuje názor dítěte,
- vyhodnocuje odborné podklady,
- posuzuje rizikové a ochranné faktory,
- neztotožňuje automaticky zájem dítěte se zájmem rodiče, pěstouna nebo jiné osoby,
- své závěry vztahuje k nejlepšímu zájmu dítěte.

Úmluva o právech dítěte stanoví nejlepší zájem dítěte jako přední hledisko při činnostech týkajících se dětí.

Relevantní zdroj:

Sdělení FMZV č. 104/1991 Sb., úmluva o právech dítěte

K bodu IV.23 Je OSPOD metodicky veden k tomu, aby ve zprávě pro soud uvedl i informace, které jeho vlastní závěr oslabují nebo zpochybňují?

Tato odpověď nepředstavuje subjektivní názor k hypotetickému obsahu konkrétní zprávy pro soud. V obecné rovině lze sdělit, že zprávy OSPOD pro soud mají obsahovat relevantní skutečnosti významné pro posouzení situace dítěte.

Pokud existují informace, které jsou významné pro rozhodnutí soudu, neměly by být zamlčeny pouze proto, že mohou svědčit pro jiné hodnocení situace. OSPOD může ve zprávě uvést:

- zjištěné skutečnosti podporující určitý závěr,
- skutečnosti, které svědčí pro jiné hodnocení,
- existenci rozporných odborných stanovisek,
- ochranné a stabilizační faktory,
- rizikové faktory,
- nejistoty nebo limity dostupných podkladů,
- vlastní vyhodnocení a důvody závěru OSPOD.

Soud je orgánem, který rozhoduje. Úkolem OSPOD je poskytnout soudu podklady významné pro rozhodnutí a současně hájit nejlepší zájem dítěte v rozsahu své zákonné působnosti.

V. Dopad postupu systému na dítě

K bodu V.22 Vyhodnocuje OSPOD, zda intenzita kontrolních mechanismů, četnost zásahů, rozsah požadavků na rodinný systém případně na jeho okolí nebo dlouhodobé napětí mezi jednotlivými subjekty kolem dítěte nemohou negativně ovlivnit psychický stav dítěte?

K dotazu uvádíme, že tato odpověď nepředstavuje subjektivní obecné hodnocení, zda určitý hypotetický rozsah kontrolních mechanismů nebo zásahů systému může negativně ovlivnit dítě. Takové posouzení je vždy individuální a závisí na konkrétní situaci dítěte, jeho věku, zdravotním a psychickém stavu, specifických potřebách, rodinném prostředí, odborných podkladech a míře ohrožení.

V obecné rovině lze sdělit, že OSPOD při práci s dítětem zohledňuje i možný dopad přijatých opatření na dítě a usiluje o to, aby postupy směřující k ochraně dítěte byly účelné, přiměřené a nepůsobily dítěti nepřiměřenou zátěž.

OSPOD posuzuje zejména:

- zda četnost jednání a zásahů odpovídá potřebám dítěte,
- zda požadavky na rodinu nejsou nepřiměřené,
- zda jednotlivá opatření nejsou duplicitní,
- zda dítě není nadměrně zatěžováno rozhovory, kontrolami nebo změnami,
- zda dlouhodobý konflikt dospělých osob nepůsobí na dítě destabilizačně,
- zda je třeba snížit zátěž dítěte,
- zda je vhodné koordinovat postup subjektů,
- zda je třeba svolat případovou konferenci,
- zda je třeba upravit IPOD.

OSPOD má povinnost chránit dítě, ale současně musí své postupy volit tak, aby byly přiměřené a aby samy nepřispívaly k destabilizaci dítěte.

K bodu V.23 Vyhodnocuje OSPOD riziko destabilizace dítěte v důsledku změny péče, častých kontaktů, opakovaných změn prostředí nebo dlouhodobého konfliktního nastavení systému péče?

Ano. Riziko destabilizace dítěte je posuzováno jako součást vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a v relevantních případech také v rámci IPOD, případové konference, komunikace s odborníky a spolupráce se soudem.

OSPOD zohledňuje zejména:

- věk dítěte,
- vývojovou úroveň dítěte,
- zdravotní a psychický stav dítěte,
- vztahové vazby dítěte,
- dosavadní zkušenosti dítěte se změnami,
- reakce dítěte na kontakty,
- reakce dítěte na změny prostředí,
- projevy stresu, úzkosti, regrese nebo psychosomatických obtíží,
- odborná doporučení,
- názor dítěte,
- kapacitu pečující osoby,
- stabilitu současného prostředí,
- dostupnost odborné podpory,
- délku a intenzitu konfliktu dospělých osob.

U dětí se specifickými potřebami, zdravotním postižením, PAS, vývojovým traumatem nebo psychiatrickou diagnózou může mít změna prostředí nebo režimu zvlášť významný dopad. Proto je třeba takové změny posuzovat obzvlášť citlivě a s přihlédnutím k odborným doporučením.

K bodu V.24 Pokud ano, jakým způsobem?

OSPOD riziko destabilizace vyhodnocuje zejména prostřednictvím:

- vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny,
- IPOD,
- záznamů ze sociální práce,
- rozhovoru s dítětem,
- rozhovoru s pečující osobou,
- informací od rodičů,
- zpráv školy,
- zpráv doprovázející organizace,
- odborných zpráv psychologa, psychiatra, terapeuta nebo lékaře,
- zpráv sociálních služeb,
- záznamů z kontaktů dítěte s biologickou rodinou,
- případové konference,
- multidisciplinární spolupráce,
- komunikace se soudem.

OSPOD sleduje vývoj situace v čase, opakování obtíží, souvislost obtíží s konkrétními zásahy nebo změnami, intenzitu projevů dítěte a možnost nastavení méně zatěžujících opatření.

Pokud se ukáže, že určité opatření dítě destabilizuje, může OSPOD podle situace:

- upravit IPOD,
- doporučit snížení intenzity požadavků,
- doporučit postupnější změny,
- navrhnout odbornou podporu,
- svolat případovou konferenci,
- vyžádat odborné stanovisko,
- informovat soud,
- podat soudu podnět nebo návrh.

K bodu V.25 Pokud některé z výše uvedených postupů OSPOD neuplatňuje nebo k nim nemá metodiku, žádáme o výslovné sdělení této skutečnosti.

OSPOD uplatňuje výše uvedené postupy v rámci obecného právního a metodického rámce sociálně-právní ochrany dětí. Ne ke každé dílčí situaci existuje samostatná interní metodika. Některé oblasti jsou řešeny prostřednictvím zákona, vyhlášky, standardů kvality, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje, doporučených formulářů a individuálního vyhodnocení konkrétní situace dítěte.

Povinný subjekt neeviduje samostatné interní metodické dokumenty vztahující se výhradně k jednotlivým dílčím postupům uvedeným v žádosti nad rámec platné legislativy, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje. V těchto situacích OSPOD postupuje podle uvedeného právního a metodického rámce a podle individuálního vyhodnocení situace konkrétního dítěte.

ŽÁDOST Č. 2

K Vaší žádosti sdělujeme následující obecné informace.

OSPOD při výkonu sociálně-právní ochrany dětí postupuje vždy v mezích platné právní úpravy, zejména podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen ZSPOD), prováděcích právních předpisů, souvisejících ustanovení občanského zákoníku, správního řádu a dalších relevantních právních předpisů. Postupy OSPOD nejsou založeny na paušálním nebo mechanickém hodnocení jednotlivých situací, ale na individuálním posouzení konkrétní situace každého dítěte a jeho rodiny.

Při své činnosti OSPOD vychází z dostupných podkladů a důkazů, zejména z listinných důkazů, odborných zpráv, sdělení školských, zdravotnických a sociálních služeb, zpráv odborníků, soudních rozhodnutí, policejních podkladů, záznamů ze sociální práce, vyjádření rodičů, pečujících osob a dalších osob podílejících se na péči o dítě. Přiměřeně věku a rozumové vyspělosti dítěte je zjišťován také názor dítěte. Všechny dostupné informace jsou posuzovány ve vzájemných souvislostech, nikoli izolovaně.

Každý postup OSPOD je individualizovaný podle konkrétních potřeb dítěte, jeho věku, zdravotního a psychického stavu, rodinného prostředí, míry ohrožení, vztahových vazeb, dostupných ochranných faktorů a dalších okolností daného případu. Základním hlediskem je vždy nejlepší zájem dítěte, ochrana jeho práv, bezpečí, příznivého vývoje a řádné výchovy.

Obecné postupy OSPOD vycházejí z platné a veřejně dostupné legislativy, metodického vedení MPSV, metodického vedení krajského úřadu a standardů kvality sociálně-právní ochrany. Tyto právní předpisy a metodické materiály jsou veřejně dostupné v příslušných právních informačních systémech a na webových stránkách MPSV, případně krajských úřadů. OSPOD proto při výkonu své činnosti nepostupuje podle neveřejných pravidel nahrazujících zákon, ale podle veřejně dostupného právního a metodického rámce, který je aplikován individuálně podle okolností konkrétního dítěte.

OSPOD při výkonu sociálně-právní ochrany dětí tak vychází z širokého právního a metodického rámce. V demonstrativním výčtu lze identifikovat přibližně **56 vnitrostátních legislativních norem, 14 mezinárodních a evropských norem a úmluv a 109 metodických, pracovních a standardizačních materiálů**, včetně standardů kvality sociálně-právní ochrany.

Nad rámec uvedeného lze zmínit také přibližně **8 strategických a koncepčních dokumentů**, které nejsou právními předpisy ani metodikami v užším smyslu, ale mohou tvořit širší koncepční rámec výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

Uvedený výčet je demonstrativní, neboť konkrétní právní a metodický rámec se vždy odvíjí od povahy řešené věci, situace konkrétního dítěte, typu řízení, zapojených subjektů a míry ohrožení dítěte. Postup OSPOD je proto vždy individualizovaný a aplikovaný v mezích platné právní úpravy.

Povinný subjekt poskytuje v této odpovědi existující obecné informace o postupech OSPOD, právním a metodickém rámci, standardech kvality sociálně-právní ochrany a o typech podkladů, z nichž OSPOD při své činnosti vychází.

V rozsahu, v němž by jednotlivé dotazy směřovaly k poskytnutí subjektivního hodnocení, individuálního odborného názoru pracovníka OSPOD, obecného výkladového stanoviska k hypotetickým situacím, hodnocení správnosti určitého postupu nebo k vytvoření nové informace, uvádíme, že takové vyjádření není informací poskytovanou podle InfZ. Podle § 2 odst. 4 InfZ se povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.

Povinný subjekt proto k těmto dotazům poskytuje informace v rozsahu, v němž se vztahují k existujícím obecným postupům, právním předpisům, metodickým materiálům, standardům kvality, vedené dokumentaci a obecné správní praxi OSPOD. Odpověď nepředstavuje odborné posouzení žádného konkrétního případu ani individuální stanovisko pracovníka OSPOD.

I. Vyhodnocování ohrožení dítěte

K bodu 1 Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje míru ohrožení dítěte v případech podezření na domácí násilí, psychické týrání dítěte, zanedbávání péče, závažný konflikt rodičů, opakované zásahy SPOD v rodině nebo podezření na traumatizaci dítěte?

OSPOD vyhodnocuje míru ohrožení dítěte vždy individuálně, komplexně a s ohledem na konkrétní situaci dítěte a jeho rodiny. Nejedná se o mechanické posouzení podle jediné skutečnosti nebo jednoho podkladu, ale o odborný proces, při kterém jsou zjišťovány a vyhodnocovány potřeby dítěte, míra jejich naplňování, rizikové faktory, ochranné faktory, bezpečí dítěte, rodinné prostředí, vztahové vazby dítěte, zdravotní a psychický stav dítěte, schopnosti rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte a dostupnost vhodné pomoci.

OSPOD při vyhodnocování situace dítěte vychází zejména z právní úpravy obsažené v ZSPOD, vyhlášce MPSV č. 473/2012 Sb., o provedení **některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen Vyhláška)**, občanském zákoníku, správním řádu, zákoně o zvláštních řízeních soudních a dalších právních předpisech podle povahy konkrétní věci.

Základním hlediskem při vyhodnocování situace dítěte je nejlepší zájem dítěte, ochrana jeho života, zdraví, příznivého vývoje, bezpečí, důstojnosti, rodinných vazeb a práva dítěte být slyšeno. Přiměřeně věku a rozumové vyspělosti dítěte OSPOD zjišťuje také názor dítěte.

V případech podezření na domácí násilí, psychické týrání dítěte, zanedbávání péče, závažný konflikt rodičů, opakované zásahy SPOD v rodině nebo podezření na traumatizaci dítěte OSPOD zejména:

- přijímá a eviduje oznámení nebo podnět,
- posuzuje naléhavost situace dítěte,
- vyhodnocuje, zda je dítě bezprostředně ohroženo,
- zjišťuje informace od rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte,
- zjišťuje názor dítěte přiměřeně jeho věku a vyspělosti,
- provádí sociální šetření, je-li to v dané věci potřebné,
- vyžaduje listinné a odborné podklady,
- komunikuje se školou, lékařem, psychologem, sociální službou, Policií ČR nebo dalšími subjekty,
- vyhodnocuje rizikové a ochranné faktory,
- posuzuje, zda je třeba přijmout opatření na ochranu dítěte,
- v odůvodněných případech zpracovává nebo aktualizuje vyhodnocení situace dítěte a individuální plán ochrany dítěte,
- podle potřeby svolává případovou konferenci nebo multidisciplinární setkání,
- v naléhavých případech činí kroky k zajištění neodkladné ochrany dítěte,
- v případě potřeby informuje soud nebo podává soudu návrh či podnět.

OSPOD při posouzení ohrožení dítěte zohledňuje nejen jednotlivé incidenty, ale také dlouhodobý vývoj situace dítěte, opakování podnětů, četnost zásahů, stabilitu prostředí, projevy dítěte, kvalitu péče, míru konfliktu v rodině a možné dopady situace na psychický a sociální vývoj dítěte.

U domácího násilí a násilí v rodině OSPOD zohledňuje, že dítě může být ohroženo nejen tehdy, je-li přímou obětí násilí, ale také tehdy, pokud je násilí v rodině přítomno a dítě je mu vystaveno jako svědek nebo je do něj jinak vtahováno. V těchto případech je významná spolupráce s Policií ČR, intervenčním centrem, školou, zdravotnickými službami, psychologem, soudem a dalšími subjekty.

U psychického týrání, zanedbávání péče nebo podezření na traumatizaci dítěte OSPOD posuzuje zejména projevy dítěte, vztahové prostředí, rodičovské kompetence, stabilitu péče, způsob komunikace v rodině, naplňování základních potřeb dítěte, dostupnost odborné pomoci a informace od subjektů, které s dítětem přicházejí do kontaktu.

K bodu 2 Používá OSPOD při vyhodnocování závazné metodiky, doporučené standardy, interní metodické postupy, standardizované formuláře nebo jiné hodnotící nástroje?

Ano. OSPOD při vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny vychází zejména z platné legislativy, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje a z vnitřních pracovních postupů pracoviště zpracovaných za účelem jednotného a zákonného výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

OSPOD používá zejména:

1. **Zákonné vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny**
Vyhodnocení slouží k posouzení situace dítěte, jeho potřeb, rodinného prostředí, rizikových faktorů, ochranných faktorů a potřebné podpory.
2. **Individuální plán ochrany dítěte**
IPOD se zpracovává u dítěte, které je vyhodnoceno jako dítě uvedené v § 6 ZSPOD. Slouží ke stanovení cílů, opatření, odpovědných osob, termínů a způsobu vyhodnocování přijatých opatření.
3. **Standardy kvality sociálně-právní ochrany**
Standardy kvality upravují mimo jiné přijímání oznámení, posuzování naléhavosti, přidělování případu, jednání s klientem, vyhodnocování situace dítěte, tvorbu IPOD, vedení dokumentace, spolupráci s dalšími subjekty a vyřizování stížností.
4. **Metodické materiály MPSV**
MPSV zveřejňuje metodiky, manuály, doporučení, formuláře a pomocné nástroje k vyhodnocování situace dítěte, tvorbě IPOD, práci s ohroženými dětmi a řešení specifických situací, včetně domácího násilí.
5. **Metodické vedení Krajského úřadu Středočeského kraje**
Krajský úřad Středočeského kraje zajišťuje metodické vedení OSPOD na území kraje, včetně metodických pokynů, doporučení, metodických dnů, vzorů a pracovních materiálů.
6. **Vnitřní pracovní postupy OSPOD**
OSPOD může mít zpracované vnitřní pracovní postupy, které konkretizují organizaci práce pracoviště, způsob přijímání oznámení, přidělování případů, vedení spisové dokumentace, postup při rizikových a nouzových situacích, návaznost na další subjekty a způsob naplňování standardů kvality.

OSPOD nepoužívá jeden univerzální bodový test nebo automatizovaný nástroj, který by sám o sobě rozhodoval o míře ohrožení dítěte. Vyhodnocení situace dítěte je odborným procesem sociální práce, který vychází z více zdrojů informací a z jejich posouzení ve vzájemných souvislostech.

K bodu 3 Pokud ano, žádáme o stručný popis nebo anonymizovanou kopii používaných metodických materiálů.

OSPOD při vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny využívá zejména níže uvedené veřejně dostupné právní předpisy, standardy a metodické materiály.

Základní legislativa:

1. **Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**
2. **Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí**
3. **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník**

4. **Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád**
5. **Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních**
6. **Úmluva o právech dítěte**

Metodické materiály MPSV k vyhodnocování situace dítěte a IPOD:

1. **MPSV – OSPOD, metodiky, vzory vyhodnocení a IPOD, dítě ohrožené násilím v rodině**
viz <https://mpsv.gov.cz/ospod>
2. **MPSV – Metodiky, manuály, instrukce**
viz <https://mpsv.gov.cz/metodiky-manualy-instrukce>
3. **MPSV – Metodické doporučení č. 2/2009 k vyhodnocování situace dětí v obtížné sociální situaci**
Viz https://mpsv.gov.cz/cms/documents/dfa74896-b5e3-856d-6076-e264b68ddf42/Metodicke_doporuceni_MPSV_c-2.pdf
4. **MPSV – Metodické doporučení č. 3/2009 k vytvoření individuálního plánu péče o dítě**
viz https://mpsv.gov.cz/cms/documents/3050dd9d-23cd-38f9-af2e-362010a5dc7c/Metodicke_doporuceni_MPSV_c-3.pdf
5. **MPSV – Průvodce formuláři vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a individuálního plánu ochrany dítěte**
viz https://mpsv.gov.cz/cms/documents/f19ad7f3-8213-7f5d-c525-20ae86caad65/Pr%C5%AFvodce%20formul%C3%A1%C5%99i%20vyhodnocen%C3%AD_IPOD_MPSV_2020_fin.pdf
6. **MPSV – Formulář vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny**
viz https://mpsv.gov.cz/cms/documents/b9c3f089-55ef-90af-ee1b-93ee78aa0571/Formul%C3%A1%C5%99i%20Vyhodnocen%C3%AD_MPSV.pdf
7. **MPSV – Formulář individuálního plánu ochrany dítěte**
viz https://mpsv.gov.cz/cms/documents/ab35822d-6847-d6bb-da10-0b6454e7b2ce/Formul%C3%A1%C5%99i%20BIPOD_MPSV.pdf
8. **MPSV – Nástroje pro přehlednější vyhodnocování situace dítěte a rodiny**
viz <https://mpsv.gov.cz/cms/documents/65656f7a-108c-8b44-33b3-d76965c7a270/N%C3%A1stroje%20pro%20OSPOD%20final.pdf>

Metodické materiály k domácímu násilí a ohroženému dítěti:

1. **MPSV – Dítě ohrožené násilím v rodině, metodika 2025**
viz https://mpsv.gov.cz/cms/documents/eb97b99a-2204-6730-1f59-1313f4d8c0d8/Metodika_D%C3%ADt%C4%9B%20ohro%C5%BEn%C3%A9%20n%C3%A1sil%C3%ADm%20v%20rodin%C4%9B_2025.pdf
2. **MPSV – Doporučení k výkonu sociálně-právní ochrany dětí ohrožených domácím násilím**
viz https://mpsv.gov.cz/cms/documents/5aba72e0-a2b7-b566-ac6a-27be0f850003/Doporuceni_k_vykonu_SPOD_domaci_nasili_200420.pdf

Metodické vedení Středočeského kraje:

1. **Metodický pokyn 1/2025 – Proces vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny**
2. **Metodický pokyn 1/2022 – Naplňování standardů kvality SPO orgány sociálně-právní ochrany dětí na území Středočeského kraje**
3. **Metodický pokyn 1/2019 – Spolupráce ZŠ a OSPOD Středočeského kraje, aktualizace k 5/2024**

4. Metodický pokyn 1/2024 – Spolupráce OSPOD a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi na území Středočeského kraje

Povinný subjekt samostatně interní metodické dokumenty k vyhodnocování ohrožení dítěte nad rámec uvedené legislativy, standardů kvality, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje neeviduje.

K bodu 4 Jaké subjekty OSPOD standardně oslovuje při vyhodnocování situace dítěte?

OSPOD oslovuje subjekty podle konkrétní situace dítěte a podle toho, jaké informace jsou pro vyhodnocení situace dítěte potřebné. Neexistuje pevný a vždy stejný okruh subjektů, které by byly oslovovány v každém případě. Rozsah zjišťování informací musí být přiměřený účelu, nezbytný pro ochranu dítěte a musí respektovat zákonné podmínky pro zpracování a sdílení údajů.

Podle povahy věci může OSPOD oslovit zejména:

- mateřskou školu,
- základní školu,
- střední školu,
- školní poradenské pracoviště,
- pedagogicko-psychologickou poradnu,
- speciálně pedagogické centrum,
- praktického lékaře pro děti a dorost,
- odborné lékaře,
- klinického psychologa,
- psychiatra,
- psychoterapeuta,
- zdravotnické zařízení,
- ranou péči,
- sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi,
- azylový dům,
- intervenční centrum,
- poskytovatele odborného sociálního poradenství,
- doprovázející organizaci pěstounů,
- pověřené osoby k výkonu sociálně-právní ochrany,
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,
- zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy,
- Policii ČR,
- městskou policii,
- státní zastupitelství,
- soud,
- Probační a mediační službu,
- Úřad práce ČR,
- obecní úřad,
- krajský úřad,
- Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí,
- další odborné služby nebo osoby, které mohou mít relevantní informace k ochraně dítěte.

OSPOD současně komunikuje s rodiči, jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte, pečujícími osobami, pěstouny, osobami blízkými dítěti a podle věku a vyspělosti také přímo s dítětem.

Účelem oslovení těchto subjektů je získat relevantní podklady pro vyhodnocení situace dítěte, nikoli shromažďovat informace nad rámec potřeby ochrany dítěte. OSPOD vyhodnocuje získané informace ve vzájemných souvislostech a přihlíží k tomu, z jakého zdroje pocházejí, kdy byly pořízeny, zda jsou aktuální, zda jsou odborně podložené a jaký mají vztah k potřebám a bezpečí dítěte.

Shrnutí k části I

OSPOD vyhodnocuje ohrožení dítěte jako individuální a odborný proces sociální práce. Při tomto procesu vychází z platné legislativy, metodických materiálů MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje, standardů kvality sociálně-právní ochrany, listinných a odborných podkladů a z informací získaných od dítěte, rodičů, pečujících osob a dalších subjektů.

Vyhodnocování není založeno na paušálním posouzení nebo jednom univerzálním testu. Vždy se posuzuje konkrétní situace konkrétního dítěte, jeho potřeby, bezpečí, vztahové vazby, stabilita prostředí, zdravotní a psychický stav, míra rizika a dostupné ochranné faktory.

Tímto byly k bodům 1 až 4 žádosti poskytnuty požadované obecné informace.

II. Dítě se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami

K bodu 5 Má OSPOD zvláštní metodické postupy pro práci s dítětem se zdravotním postižením, s dítětem se sluchovým postižením, s dítětem s PAS, s dítětem s vývojovým traumatem nebo s dítětem s psychiatrickou diagnózou?

OSPOD při práci s dítětem se zdravotním postižením, sluchovým postižením, poruchou autistického spektra, vývojovým traumatem, psychiatrickou diagnózou nebo jinými specifickými potřebami postupuje vždy individuálně podle konkrétní situace dítěte, jeho věku, zdravotního a psychického stavu, komunikačních možností, vývojové úrovně, rodinného prostředí, míry ohrožení, potřeb podpory a dostupných odborných podkladů.

OSPOD nevychází z paušálního postupu podle diagnózy dítěte. Samotná diagnóza nebo označení určité specifické potřeby není jediným určujícím kritériem pro postup OSPOD. Rozhodující je konkrétní dopad zdravotního stavu nebo specifických potřeb dítěte na jeho každodenní fungování, bezpečí, vývoj, komunikaci, vztahové vazby, vzdělávání, péči, stabilitu prostředí a potřebu odborné podpory.

Postup OSPOD je zahrnován zejména:

- ZSPOD,
- Vyhláška,
- občanským zákoníkem,
- správním řádem,
- zákonem o zvláštních řízeních soudních,
- Úmluvou o právech dítěte,
- Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením,
- právními předpisy v oblasti sociálních služeb,
- školskými předpisy,

- zdravotnickými předpisy,
- standardy kvality sociálně-právní ochrany,
- metodickým vedením MPSV,
- metodickým vedením Krajského úřadu Středočeského kraje,
- a vnitřními pracovními postupy pracoviště OSPOD, pokud jsou pro danou oblast zpracovány.

Při práci s dítětem se specifickými potřebami OSPOD zohledňuje zejména:

- zdravotní stav dítěte,
- psychický stav dítěte,
- vývojovou úroveň dítěte,
- komunikační možnosti dítěte,
- způsob, jakým dítě vyjadřuje své potřeby, souhlas, nesouhlas, stres nebo nepohodu,
- schopnost dítěte porozumět situaci,
- vztahové vazby dítěte,
- potřebu stability prostředí,
- potřebu předvídatelnosti,
- potřebu přiměřené podpory při změnách,
- potřebu odborné péče,
- potřebu kompenzačních pomůcek,
- vzdělávací potřeby dítěte,
- schopnosti pečujících osob naplňovat potřeby dítěte,
- dostupnost zdravotních, školských a sociálních služeb.

OSPOD může využívat metodické a pomocné materiály MPSV k vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny, včetně pomocného nástroje pro vyhodnocování situace dětí s postižením. MPSV na stránce OSPOD zveřejňuje formuláře vyhodnocování, formulář IPOD a pomocné nástroje včetně nástroje pro děti s postižením.

Samostatný interní metodický dokument pro každou jednotlivou diagnózu nebo typ postižení dítěte nemusí být na úrovni OSPOD zpracován. Pokud takový dokument veden není, neznamená to, že OSPOD nepostupuje metodicky. Postup vychází z obecného právního a metodického rámce, který je aplikován individuálně podle potřeb konkrétního dítěte.

Povinný subjekt samostatné interní metodické dokumenty k vyhodnocování ohrožení dítěte nad rámec uvedené legislativy, standardů kvality, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje neeviduje.

K bodu 6 Pokud ano, žádáme o stručný popis těchto postupů.

Postup OSPOD při práci s dítětem se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami lze obecně popsat tak, že OSPOD nejprve zjišťuje a vyhodnocuje potřeby dítěte a jeho rodiny. Sleduje nejen samotnou diagnózu, ale zejména praktické dopady zdravotního nebo psychického stavu dítěte na jeho každodenní život.

OSPOD v těchto případech zejména:

- přijímá oznámení nebo podnět týkající se dítěte,
- posuzuje naléhavost situace,
- zjišťuje aktuální bezpečí dítěte,

- zjišťuje potřeby dítěte a míru jejich naplňování,
- vyhodnocuje schopnosti rodičů nebo pečujících osob reagovat na specifické potřeby dítěte,
- posuzuje potřebu odborné podpory,
- zjišťuje dostupnost zdravotních, školských a sociálních služeb,
- vyžaduje odborné zprávy nebo stanoviska, pokud jsou pro posouzení potřeb dítěte nezbytné,
- přiměřeně věku, rozumové vyspělosti a komunikačním možnostem dítěte zjišťuje jeho názor,
- spolupracuje s odborníky a institucemi,
- vyhodnocuje potřebu stabilního, předvídatelného a bezpečného prostředí,
- zohledňuje potřebu kompenzačních pomůcek nebo zvláštní komunikace,
- v odůvodněných případech zpracovává nebo aktualizuje vyhodnocení situace dítěte a individuální plán ochrany dítěte,
- podle potřeby svolává případovou konferenci nebo multidisciplinární setkání.

U dítěte se sluchovým postižením OSPOD zohledňuje zejména způsob komunikace dítěte, potřebu tlumočení, potřebu kompenzačních pomůcek, dostupnost specializovaných služeb, zapojení školy, SPC a dalších odborných pracovišť.

U dítěte s PAS OSPOD zohledňuje zejména potřebu předvídatelnosti, struktury, přiměřené komunikace, minimalizace nadměrné zátěže, citlivost na změny prostředí, potřebu podpory pečujících osob a odborná doporučení specialistů.

U dítěte s vývojovým traumatem OSPOD zohledňuje zejména potřebu bezpečí, stability, vztahové kontinuity, předvídatelnosti, citlivé komunikace, práce s projevy stresu, možné reakce na změny prostředí a potřebu odborné terapeutické nebo psychologické podpory.

U dítěte s psychiatrickou diagnózou OSPOD zohledňuje zejména odborná stanoviska zdravotnických pracovníků, aktuální psychický stav dítěte, rizikové faktory, medikaci v obecné rovině, potřebu pravidelné péče, schopnost rodiny spolupracovat s odbornou péčí a bezpečnostní rizika pro dítě nebo jeho okolí.

Pomocný nástroj MPSV pro vyhodnocování situace dětí s postižením uvádí jako zdroje informací mimo jiné pozorování, rozhovor s dítětem, rodičem nebo jinou blízkou osobou dítěte, pracovníky pobytového zařízení, zprávy školy a lékařů. Nástroj dále pracuje s oblastmi zdraví, komunikace, vzdělávání, emočního vývoje, chování, rodinných a sociálních vztahů, identity, samostatnosti, základní péče, bezpečí a ochrany.

OSPOD získané informace nehodnotí izolovaně, ale ve vzájemných souvislostech. Cílem je určit, jaká podpora je pro dítě a rodinu potřebná, jaká rizika je nutné snížit a jaká opatření jsou v nejlepším zájmu dítěte.

K bodu 7 Spolupracuje OSPOD v těchto případech standardně s odbornými lékaři, SPC, ranou péčí, terapeuty nebo dalšími specializovanými službami?

Ano. OSPOD v případech dětí se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami spolupracuje s odbornými subjekty podle individuální situace dítěte a podle toho, jaké informace nebo služby jsou pro ochranu dítěte a podporu rodiny potřebné.

OSPOD může podle povahy věci spolupracovat zejména s těmito subjekty:

- praktický lékař pro děti a dorost,
- odborný lékař,
- dětský psychiatr,
- klinický psycholog,
- psychoterapeut,
- neurolog,
- foniatr,
- ORL lékař,
- dětské centrum nebo specializované zdravotnické pracoviště,
- poskytovatel rané péče,
- speciálně pedagogické centrum,
- pedagogicko-psychologická poradna,
- mateřská škola,
- základní škola,
- školní psycholog,
- školní speciální pedagog,
- sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi,
- odlehčovací služba,
- osobní asistence,
- centrum duševního zdraví pro děti, pokud je dostupné,
- poskytovatel sociální rehabilitace,
- doprovázející organizace pěstounů,
- pověřená osoba k výkonu sociálně-právní ochrany,
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,
- zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy,
- další odborné nebo specializované služby podle potřeb dítěte.

Rozsah spolupráce se odvíjí od konkrétní situace dítěte. OSPOD oslovuje pouze takové subjekty, jejichž informace nebo odborná podpora jsou potřebné pro posouzení situace dítěte, ochranu jeho práv, bezpečí, zdraví a vývoje.

V oblasti sociálních služeb je relevantní zejména zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který upravuje mimo jiné zásadu individuálně určených potřeb osoby a poskytování sociálních služeb způsobem respektujícím lidskou důstojnost a podporujícím sociální začleňování.

V oblasti školství je relevantní zejména školský zákon, vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Tyto předpisy tvoří rámec pro spolupráci se školami, školskými poradenskými zařízeními, PPP a SPC.

V oblasti zdravotnictví je relevantní zejména zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, který upravuje poskytování zdravotních služeb a postavení pacienta a poskytovatelů zdravotních služeb.

OSPOD zároveň respektuje zákonné podmínky pro sdílení informací, ochranu osobních údajů, mlčenlivost a nezbytnost zpracovávaných údajů. Vyžadování podkladů a komunikace s odbornými subjekty se vždy váže k účelu ochrany dítěte.

K bodu 8 Existují metodické postupy pro vyhodnocování potřeby stability prostředí dítěte se specifickými potřebami?

Potřeba stability prostředí dítěte se specifickými potřebami je posuzována v rámci obecného procesu vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny, individuálního plánu ochrany dítěte, odborných doporučení a standardů kvality sociálně-právní ochrany.

Nejde zpravidla o jeden samostatný dokument označený výlučně jako „metodika stability prostředí dítěte se specifickými potřebami“. Potřeba stability je však obsažena v širším právním a metodickém rámci práce OSPOD, zejména v povinnosti posuzovat potřeby dítěte, jeho bezpečí, zdravý vývoj, vztahové vazby, rodinné prostředí, ochranné faktory a rizika.

OSPOD při vyhodnocování potřeby stability prostředí dítěte se specifickými potřebami posuzuje zejména:

- zda dítě potřebuje stabilní a předvídatelné prostředí,
- jak dítě reaguje na změny prostředí,
- zda změny prostředí vedou ke stresu, regresu, zhoršení chování nebo psychosomatickým obtížím,
- zda dítě vyžaduje specifický režim dne,
- zda potřebuje zvláštní komunikační podporu,
- zda je dítě navázáno na konkrétní pečující osobu,
- zda je dítě navázáno na konkrétní odborné služby,
- zda je změna prostředí slučitelná s jeho zdravotním nebo psychickým stavem,
- zda jsou v novém prostředí dostupné potřebné zdravotní, školské a sociální služby,
- zda pečující osoba rozumí specifickým potřebám dítěte,
- zda je možné dítě na změnu připravit postupně,
- zda je nutné zachovat kontinuitu péče, školy, odborné podpory, kontaktů nebo vztahových osob.

U dětí se zdravotním postižením, PAS, vývojovým traumatem nebo psychiatrickou diagnózou může být stabilita prostředí mimořádně významným faktorem. OSPOD proto při posuzování zásahů do prostředí dítěte vyhodnocuje nejen formální podmínky péče, ale také dopad změny na psychickou stabilitu dítěte, jeho vztahové vazby a schopnost adaptace.

MPSV ve svých formulářích a pomocných nástrojích pracuje s vyhodnocením potřeb dítěte, včetně zdraví, komunikace, vzdělávání, emočního vývoje, vztahů, základní péče, bezpečí a ochrany. Pomocný nástroj pro děti s postižením je koncipován jako inspirativní přehled oblastí, které je vhodné sledovat při popisu potřeb dítěte a vyhodnocování jejich naplňování.

Krajský úřad Středočeského kraje poskytuje pracovníkům OSPOD metodickou podporu, včetně metodického pokynu k procesu vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny, formulářů vyhodnocování, IPOD a pomocných otázek podle specifik dětí.

Pokud odborníci doporučí zachování stability prostředí dítěte, OSPOD takové doporučení posuzuje jako významný odborný podklad. OSPOD jej hodnotí spolu s dalšími informacemi, zejména s názorem dítěte, informacemi od pečujících osob, zprávami odborníků, zprávami školy, zdravotnickými podklady, dostupností služeb a celkovým posouzením nejlepšího zájmu dítěte.

Odborné doporučení však samo o sobě nenahrazuje rozhodnutí příslušného orgánu. Pokud je věc v pravomoci soudu, například změna péče, úprava styku nebo jiné zásadní rozhodnutí o poměrech dítěte, je OSPOD vázán soudním rozhodnutím a může soudu předkládat zjištěné skutečnosti, odborné podklady, podněty nebo návrhy.

Přehled relevantních právních a metodických zdrojů k části II

OSPOD při práci s dítětem se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami vychází zejména z těchto veřejně dostupných zdrojů:

1. **ZSPOD**
2. **Vyhláška**
3. **Úmluva o právech dítěte**
4. **Úmluva o právech osob se zdravotním postižením**
5. **Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**
6. **Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon**
7. **Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních**
8. **Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**
9. **Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách**
10. **MPSV – OSPOD, formuláře vyhodnocování, IPOD a pomocné nástroje**
11. **MPSV – Formulář na vyhodnocení a IPOD**
12. **MPSV – Průvodce formuláři vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a IPOD**
13. **MPSV – Nástroje pro přehlednější vyhodnocování situace dítěte a rodiny**
14. **MPSV – Pomocný nástroj pro vyhodnocování situace dětí s postižením**
15. **MPSV – Metodiky, manuály, instrukce**

OSPOD při práci s dítětem se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami postupuje individuálně podle konkrétních potřeb dítěte. Neřídí se pouze diagnózou, ale posuzuje skutečný dopad zdravotního nebo psychického stavu dítěte na jeho bezpečí, vývoj, komunikaci, vztahové vazby, vzdělávání, péči a stabilitu prostředí.

OSPOD spolupracuje s odbornými subjekty podle povahy věci, zejména s lékaři, psychology, psychiatry, školami, školskými poradenskými zařízeními, SPC, ranou péčí, sociálními službami, terapeuty a dalšími specializovanými službami.

Potřeba stability prostředí dítěte se specifickými potřebami je vyhodnocována v rámci celkového posouzení situace dítěte, individuálního plánu ochrany dítěte, odborných doporučení a standardů kvality sociálně-právní ochrany. Základním hlediskem je vždy nejlepší zájem dítěte, jeho bezpečí, důstojnost, zdravý vývoj a přiměřené zohlednění jeho specifických potřeb.

Tímto byly k bodům 5 až 8 žádosti poskytnuty požadované obecné informace.

III. Kontakty dítěte s biologickou rodinou

OSPOD při vyhodnocování a nastavování kontaktů dítěte s biologickou rodinou postupuje vždy individuálně podle konkrétní situace dítěte, jeho věku, rozumové a emoční vyspělosti, zdravotního a psychického stavu, vztahových vazeb, dosavadního průběhu kontaktů, aktuální míry bezpečí, stability prostředí a dostupných odborných podkladů.

OSPOD při této činnosti vychází zejména ze ZSPOD, Vyhlášky, občanského zákoníku, o zvláštních řízeních soudních, Úmluvy o právech dítěte, Úmluvy o styku s dětmi, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje a standardů kvality sociálně-právní ochrany. ZSPOD upravuje činnost orgánů SPOD, vyhodnocování situace dítěte, IPOD a spolupráci s dalšími subjekty, Vyhláška upravuje mimo jiné vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny, obsah IPOD a standardy kvality sociálně-právní ochrany.

Základním hlediskem je vždy nejlepší zájem dítěte, ochrana jeho bezpečí, zdravého vývoje, důstojnosti, stability, práva být slyšeno a práva na zachování rodinných vazeb, pokud to není v rozporu s jeho zájmem.

K bodu 9 Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje připravenost dítěte ke kontaktům, psychický dopad kontaktů na dítě, vhodnou frekvenci kontaktů nebo potřebu přítomnosti pečující osoby či odborníka u kontaktu?

OSPOD vyhodnocuje připravenost dítěte ke kontaktům s biologickou rodinou jako součást celkového vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny. V případech dětí vyhodnocených jako děti uvedené v § 6 ZSPOD se tato oblast promítá také do individuálního plánu ochrany dítěte.

Při vyhodnocování OSPOD zohledňuje zejména:

- věk dítěte,
- rozumovou a emoční vyspělost dítěte,
- zdravotní a psychický stav dítěte,
- aktuální pocit bezpečí dítěte,
- dosavadní zkušenost dítěte s biologickou rodinou,
- kvalitu vztahu dítěte s rodičem nebo jinou blízkou osobou,
- historii péče o dítě,
- případné předchozí ohrožení dítěte,
- míru konfliktu mezi dospělými osobami,
- přání, obavy a názor dítěte,
- projevy dítěte před kontaktem, během kontaktu a po kontaktu,
- stanovisko pečující osoby,
- stanovisko doprovázející organizace,
- záznamy nebo zprávy ze služby, která kontakt zajišťovala,
- odborná doporučení psychologa, terapeuta, psychiatra, pediatra nebo jiného odborníka,
- případné soudní rozhodnutí upravující kontakt.

OSPOD sleduje zejména to, zda je kontakt pro dítě bezpečný, zda odpovídá jeho potřebám, zda nepůsobí nepřiměřenou zátěž, zda nenarušuje stabilitu dítěte a zda naplňuje účel, pro který je realizován. Hodnotí se nejen samotný průběh kontaktu, ale i reakce dítěte před kontaktem a po kontaktu.

Psychický dopad kontaktů se posuzuje zejména podle projevů dítěte, informací od pečujících osob, zpráv doprovázející organizace, odborných zpráv a podle dlouhodobého vývoje dítěte. OSPOD sleduje například projevy úzkosti, stresu, regrese, zhoršení spánku, zhoršení chování, psychosomatické obtíže,

odmítání kontaktu, zvýšenou podrážděnost, změny ve školním nebo sociálním fungování dítěte a další projevy, které mohou souviset s kontaktem.

Vhodná frekvence kontaktů není stanovována paušálně. Určuje se podle konkrétní situace dítěte, cíle kontaktu, míry bezpečí, vztahu dítěte k biologické rodině, délky odloučení, schopnosti biologické rodiny respektovat potřeby dítěte, doporučení odborníků a dosavadního průběhu kontaktů. U některých dětí může být vhodný častější kratší kontakt, u jiných méně častý kontakt, postupné navyšování kontaktů nebo jiná forma kontaktu, například telefonický kontakt, videohovor, písemný kontakt, zasílání fotografií nebo jiný nepřímý kontakt.

Potřeba přítomnosti pečující osoby, odborníka nebo jiné třetí osoby se posuzuje podle potřeb dítěte a míry rizika. Přítomnost další osoby může být vhodná zejména tehdy, pokud dítě potřebuje podporu při zvládnutí kontaktu, pokud se dítě kontaktu obává, pokud je vztah s biologickou rodinou narušený, pokud je kontakt emočně zatěžující, pokud je třeba zajistit bezpečí dítěte nebo pokud odborné podklady doporučují podporovaný či asistovaný kontakt.

Metodika MPSV „Realizace kontaktů dítěte v pěstounské péči s rodiči a osobami příbuznými a blízkými“ uvádí, že metodický materiál je relevantní zejména u nových případů náhradní rodinné péče, při podstatné změně situace nebo v případech, kdy kontakt přináší problematické, konfliktní, nefunkční či ohrožující situace.

K bodu 10 Jaké odborné podklady OSPOD standardně využívá při nastavování kontaktů dítěte s biologickou rodinou?

OSPOD při nastavování kontaktů dítěte s biologickou rodinou využívá podklady podle konkrétní situace dítěte. Může jít zejména o:

- vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny,
- individuální plán ochrany dítěte,
- soudní rozhodnutí a listiny ze soudního řízení,
- zprávy OSPOD ze sociální práce,
- záznamy z jednání s rodiči, pěstouny nebo jinými pečujícími osobami,
- názor dítěte zjištěný přiměřeně jeho věku a rozumové vyspělosti,
- zprávy doprovázející organizace,
- zprávy zařízení nebo služby, která realizuje asistovaný nebo podporovaný kontakt,
- odborná psychologická nebo terapeutická stanoviska,
- zprávy psychiatra, pediatra nebo jiného odborného lékaře,
- zprávy školy, školského zařízení, školního poradenského pracoviště, PPP nebo SPC,
- zprávy sociálních služeb,
- záznamy z případových konferencí nebo multidisciplinárních setkání,
- informace od Policie ČR nebo orgánů činných v trestním řízení, jsou-li pro věc relevantní,
- jiné listinné nebo odborné podklady vztahující se k potřebám, bezpečí a stabilitě dítěte.

OSPOD jednotlivé podklady neposuzuje izolovaně. Zohledňuje jejich obsah, aktuálnost, zdroj, odbornost, souvislost s potřebami dítěte a jejich význam pro posouzení nejlepšího zájmu dítěte.

V případech, kdy je kontakt upraven soudním rozhodnutím, OSPOD vychází také ze soudního rozhodnutí a z procesního postavení jednotlivých osob. OSPOD není oprávněn svévolně měnit soudem stanovený kontakt, může však soudu předkládat zjištěné skutečnosti, odborné podklady, zprávy, podněty nebo návrhy, pokud je to v zájmu dítěte.

K bodu 11 Kdo podle metodického vedení MPSV standardně připravuje kontakt dítěte s biologickou rodinou, zprostředkovává kontakt, vede kontakt, vyhodnocuje průběh kontaktu a vyhodnocuje jeho dopad na dítě?

Metodické vedení MPSV nestanoví jeden univerzální subjekt, který by ve všech případech výhradně připravoval, zprostředkovával, vedl a vyhodnocoval kontakt dítěte s biologickou rodinou. Rozdělení rolí se odvíjí od konkrétní situace dítěte, právního rámce péče, existence soudního rozhodnutí, míry rizika, schopnosti dohody mezi dospělými osobami a zapojení odborných služeb.

Obecně lze rozlišit tyto role:

OSPOD:

OSPOD zejména vyhodnocuje situaci dítěte, koordinuje spolupráci subjektů kolem dítěte, hájí nejlepší zájem dítěte, zjišťuje názor dítěte, vyhodnocuje rizika a potřeby dítěte, zpracovává nebo aktualizuje IPOD, vyžaduje odborné podklady, poskytuje sociálně-právní poradenství, může svolat případovou konferenci a v případě potřeby komunikuje se soudem.

Pečující osoba, zejména pěstoun:

Pečující osoba zajišťuje každodenní péči o dítě, pomáhá dítěti zvládat přípravu na kontakt, sleduje projevy dítěte před kontaktem a po kontaktu, informuje OSPOD a doprovázející organizaci o potřebách a reakcích dítěte a poskytuje dítěti stabilní zázemí.

Doprovázející organizace:

Doprovázející organizace podporuje pěstouna při výkonu pěstounské péče, může pomáhat při přípravě dítěte a pěstouna na kontakt, při nastavení pravidel kontaktu, při zajištění vhodného prostoru nebo při vyhodnocování průběhu pěstounské péče. Dále předává OSPOD relevantní informace v zákonném rozsahu.

Zařízení nebo odborná služba určená pro výkon kontaktů:

Pokud je kontakt realizován jako asistovaný, facilitovaný nebo jinak odborně podporovaný, zařízení nebo odborná služba obvykle zajišťuje prostor, podporu účastníků, bezpečný průběh kontaktu, záznam z kontaktu a odborné vyhodnocení průběhu kontaktu.

Odborní pracovníci:

Psycholog, terapeut, psychiatr, pediatr, speciální pedagog nebo jiný odborník může posuzovat psychický stav dítěte, připravenost dítěte ke kontaktu, dopad kontaktu na dítě a vhodnou formu podpory. Odborník může doporučit úpravu frekvence, délky, formy nebo podmínek kontaktu.

Soud:

Je-li kontakt upraven soudním rozhodnutím, rozhoduje o rozsahu, podmínkách, omezení nebo zákazu kontaktu soud. OSPOD je v takovém případě soudním rozhodnutím vázán a může soudu poskytovat zprávy, odborné podklady, podněty nebo návrhy.

Metodické doporučení MPSV č. 11/2009 k účasti OSPOD u rodičovského styku výslovně řeší situace, kdy se OSPOD účastní rodičovského styku, a popisuje tuto účast jako nástroj sociální práce, nikoli jako automatickou povinnost v každém případě.

K bodu 12 Jaká je v těchto činnostech role OSPOD, doprovázející organizace, zařízení určeného pro výkon kontaktů, odborných pracovníků a pečujících osob?

Role jednotlivých subjektů se v praxi doplňují. Jejich zapojení závisí na konkrétní situaci dítěte a na tom, zda jde o běžný kontakt, podporovaný kontakt, asistovaný kontakt, kontakt zatížený konfliktem nebo kontakt, který může představovat pro dítě riziko.

Role OSPOD

OSPOD zejména:

- hájí nejlepší zájem dítěte,
- vyhodnocuje situaci dítěte a jeho rodiny,
- posuzuje rizika a ochranné faktory,
- zjišťuje názor dítěte,
- koordinuje spolupráci subjektů,
- zpracovává a aktualizuje IPOD,
- vyžaduje odborné a listinné podklady,
- komunikuje s rodiči, pečujícími osobami a odbornými službami,
- svolává případové konference nebo multidisciplinární setkání,
- podává soudu zprávy, podněty nebo návrhy,
- sleduje, zda nastavený kontakt odpovídá potřebám a bezpečí dítěte.

Role doprovázející organizace

Doprovázející organizace zejména:

- podporuje pěstouna při výkonu pěstounské péče,
- pomáhá pěstounovi porozumět potřebám dítěte,
- podporuje pěstounskou rodinu při přípravě dítěte na kontakt,
- může napomáhat nastavení pravidel kontaktu,
- může být prostředníkem komunikace mezi zapojenými osobami,
- sleduje dopady kontaktů na dítě v rámci doprovázení,
- zpracovává zprávy o výkonu pěstounské péče,
- předává OSPOD relevantní informace v zákonném rozsahu.

Role zařízení nebo služby určené pro výkon kontaktů

Taková služba nebo zařízení zejména:

- zajišťuje vhodný a bezpečný prostor,
- pomáhá nastavit pravidla kontaktu,
- může kontakt asistovat nebo facilitovat,
- sleduje průběh kontaktu,
- zaznamenává průběh kontaktu,
- vyhodnocuje chování účastníků,
- upozorňuje na rizika,
- poskytuje doporučení k dalšímu nastavení kontaktů.

Role odborných pracovníků

Odborní pracovníci zejména:

- posuzují psychický stav dítěte,
- hodnotí dopad kontaktu na dítě,
- doporučují vhodnou formu kontaktu,

- doporučují vhodnou frekvenci, délku nebo místo kontaktu,
- posuzují potřebu přítomnosti pečující osoby nebo odborníka,
- doporučují podpůrná opatření,
- upozorňují na možné riziko retraumatizace, destabilizace nebo dalšího ohrožení dítěte.

Role pečujících osob

Pečující osoby zejména:

- zajišťují každodenní péči o dítě,
- poskytují dítěti stabilní zázemí,
- přiměřeně dítě připravují na kontakt,
- sledují projevy dítěte před kontaktem a po kontaktu,
- předávají informace OSPOD a doprovázející organizaci,
- podporují dítě při zpracování zážitků z kontaktu,
- upozorňují na negativní reakce dítěte nebo změny v jeho chování.

K bodu 13 Existují metodické postupy nebo doporučení upravující spolupráci mezi OSPOD, doprovázející organizací a dalšími subjekty při přípravě kontaktů, realizaci kontaktů, vyhodnocování kontaktů a nastavování dalšího kontaktového režimu dítěte?

Ano. OSPOD při přípravě, realizaci, vyhodnocování kontaktů a nastavování dalšího kontaktového režimu dítěte vychází z platné legislativy, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodických materiálů MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje.

Za relevantní lze považovat zejména tyto veřejně dostupné zdroje:

1. ZSPOD
2. Vyhláška
3. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
4. Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
5. Úmluva o právech dítěte
6. Úmluva o styku s dětmi, č. 91/2005 Sb. m. s.
7. MPSV – Metodika „Realizace kontaktů dítěte v pěstounské péči s rodiči a osobami příbuznými a blízkými“
8. MPSV – Metodické doporučení č. 11/2009 při účasti orgánů sociálně-právní ochrany dětí u rodičovského styku
9. MPSV – NRP, metodické pokyny, manuály, stanoviska:
10. MPSV – Metodiky, manuály, instrukce
11. Středočeský kraj – metodická doporučení a stanoviska pro OSPOD

Povinný subjekt samostatné interní metodické dokumenty nad rámec uvedené legislativy, standardů kvality, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje neeviduje

K bodu 14 Jakým způsobem OSPOD vyhodnocuje situace, kdy dítě vykazuje známky stresu, regrese, zhoršení chování, psychosomatické obtíže nebo jiné negativní reakce v souvislosti s kontakty?

Pokud dítě v souvislosti s kontakty vykazuje známky stresu, regrese, zhoršení chování, psychosomatické obtíže nebo jiné negativní reakce, OSPOD tyto skutečnosti vyhodnocuje v kontextu celkové situace dítěte.

OSPOD zejména:

- zjišťuje, jaké konkrétní projevy se u dítěte objevují,
- zjišťuje, zda se tyto projevy objevují před kontaktem, během kontaktu nebo po kontaktu,
- sleduje opakovanost a intenzitu projevů,
- posuzuje, zda projevy mohou souviset přímo s kontaktem,
- zjišťuje informace od pečující osoby,
- zjišťuje informace od doprovázející organizace,
- zjišťuje informace od služby nebo zařízení, kde kontakt probíhal,
- přiměřeně věku a vyspělosti zjišťuje názor dítěte,
- vyžaduje odborné stanovisko, je-li to potřebné,
- vyhodnocuje, zda je třeba upravit délku, frekvenci, místo nebo formu kontaktu,
- posuzuje potřebu přítomnosti pečující osoby, odborníka nebo jiné podpůrné osoby,
- posuzuje, zda je vhodné kontakt realizovat jako asistovaný nebo podporovaný,
- může svolat případovou konferenci,
- může doporučit zapojení odborné služby,
- může informovat soud nebo podat návrh či podnět, pokud je kontakt upraven soudním rozhodnutím.

Negativní reakce dítěte nejsou posuzovány automaticky jako důvod k ukončení kontaktů. Stejně tak však nejsou bagatelizovány. OSPOD posuzuje jejich intenzitu, délku trvání, opakování, souvislost s kontaktem, vývoj v čase a celkový dopad na dítě.

Pokud je zjištěno, že kontakt dítě významně zatěžuje nebo destabilizuje, může být podle konkrétních okolností doporučena úprava kontaktového režimu, například změna místa kontaktu, zkrácení kontaktu, snížení frekvence, přítomnost podpůrné osoby, odborně vedený kontakt, příprava dítěte před kontaktem, práce s rodičem, terapeutická podpora nebo jiné opatření.

Je-li kontakt upraven soudním rozhodnutím, OSPOD není oprávněn soudní rozhodnutí jednostranně měnit. V takovém případě může OSPOD soudu sdělit zjištěné skutečnosti, doložit odborné podklady, podat zprávu, podnět nebo návrh na změnu úpravy kontaktu.

K bodu 15 Existují metodické postupy pro situace, kdy odborníci doporučují zachování stability prostředí dítěte?

Ano. Potřeba stability prostředí dítěte je zohledňována v rámci obecného právního a metodického rámce sociálně-právní ochrany dětí, zejména při vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny, zpracování IPOD, vyhodnocování rizik a ochranných faktorů, práci s odbornými podklady a při posuzování nejlepšího zájmu dítěte.

Nejde zpravidla o jeden samostatný metodický dokument označený výhradně jako metodika stability prostředí dítěte. Stabilita prostředí je však jedním z významných hledisek při posuzování potřeb dítěte, zejména u dětí se zvýšenou zranitelností, vývojovým traumatem, zdravotním postižením, psychiatrickou diagnózou, poruchou autistického spektra nebo u dětí, které prošly změnami péče.

OSPOD při doporučení odborníků k zachování stability prostředí dítěte posuzuje zejména:

- zda je dítě aktuálně stabilizováno,
- zda kontakt nebo změna kontaktního režimu může dítě destabilizovat,
- zda dítě potřebuje předvídatelnost a postupné změny,
- zda je nutná příprava dítěte na kontakt,
- zda je vhodné kontakt rozvíjet postupně,
- zda má být kontakt kratší, méně častý nebo jinak strukturovaný,
- zda je vhodný nepřímý kontakt,
- zda má být přítomna pečující osoba nebo odborník,
- zda je třeba využít odborně podporovaný nebo asistovaný kontakt,
- zda je třeba zapojit psychologa, terapeuta, psychiatra nebo jiného odborníka,
- zda je třeba věc projednat multidisciplinárně,
- zda je třeba informovat soud.

Doporučení odborníka je významným podkladem, nikoli automatickým rozhodnutím. OSPOD jej hodnotí společně s dalšími informacemi, zejména s názorem dítěte, informacemi od pečující osoby, informacemi od doprovázející organizace, dosavadním průběhem kontaktů, soudními rozhodnutími a celkovým posouzením nejlepšího zájmu dítěte.

K bodu 16 Existují metodické postupy pro situace, kdy odborníci doporučují zachování přítomnosti pečující osoby nebo jiné blízké osoby při kontaktech dítěte s biologickou rodinou? Pokud ano, žádáme o jejich stručný popis.

Ano. Přítomnost pečující osoby, odborníka nebo jiné blízké osoby při kontaktech dítěte s biologickou rodinou je posuzována v rámci obecného právního a metodického rámce pro realizaci kontaktů dítěte s biologickou rodinou, zejména podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, občanského zákoníku, soudních rozhodnutí, metodických materiálů MPSV a standardů kvality sociálně-právní ochrany.

Přítomnost pečující osoby nebo jiné blízké osoby může být vhodná zejména tehdy, pokud:

- dítě potřebuje podporu při zvládnutí kontaktu,
- dítě má z kontaktu obavu,
- dítě vykazuje známky stresu, regrese nebo jiné negativní reakce,
- vztah dítěte s biologickou rodinou je narušený,
- kontakt je emočně náročný,
- dítě potřebuje zachovat pocit bezpečí,
- odborník doporučuje postupný nebo podporovaný kontakt,
- existuje riziko konfliktu mezi dospělými osobami,
- je třeba chránit dítě před další traumatizací,
- je třeba zajistit bezpečný a předvídatelný průběh kontaktu.

Přítomnost pečující osoby, odborníka nebo jiné blízké osoby však není nastavována automaticky. Vždy se posuzuje, zda je v konkrétní situaci potřebná, přiměřená a v nejlepším zájmu dítěte. Současně

se průběžně vyhodnocuje, zda má být tato forma podpory zachována, změněna, omezena nebo nahrazena jinou formou kontaktu.

Pokud odborník doporučí zachování přítomnosti pečující osoby nebo jiné blízké osoby, OSPOD takové doporučení posuzuje jako významný odborný podklad. Zohledňuje přitom zejména potřeby dítěte, jeho bezpečí, stabilitu, dosavadní průběh kontaktů, názor dítěte a další dostupné informace.

Pokud je kontakt upraven soudním rozhodnutím, může být odborné doporučení předloženo soudu. OSPOD může soudu podat zprávu, podnět nebo návrh na úpravu kontaktového režimu, je-li to v zájmu dítěte.

Metodické doporučení MPSV č. 11/2009 je v této souvislosti významné zejména tím, že vymezuje účast OSPOD u rodičovského styku jako možný nástroj sociální práce v konkrétních situacích, nikoli jako automatickou nebo plošnou povinnost OSPOD. Odborně podporovaný kontakt tak může být podle situace realizován také prostřednictvím specializované služby, doprovázející organizace nebo jiného odborného subjektu.

Shrnutí k části III

OSPOD při vyhodnocování a nastavování kontaktů dítěte s biologickou rodinou postupuje individuálně a vždy s ohledem na nejlepší zájem dítěte. Posuzuje připravenost dítěte, bezpečí kontaktu, psychický dopad kontaktu, vhodnou formu, frekvenci a délku kontaktu, potřebu přítomnosti pečující osoby nebo odborníka a dopad kontaktů na stabilitu dítěte.

OSPOD vychází z platné legislativy, soudních rozhodnutí, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje, standardů kvality sociálně-právní ochrany a dostupných odborných a listinných podkladů.

OSPOD Městského úřadu Rakovník neeviduje samostatný interní metodický dokument upravující výhradně kontakty dítěte s biologickou rodinou nad rámec uvedené legislativy, standardů kvality, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje.

Tímto byly k bodům 9 až 16 žádosti poskytnuty požadované obecné informace.

IV. Spolupráce s pěstouny a odbornými službami

OSPOD při spolupráci s pěstouny, doprovázejícími organizacemi a dalšími odborníky postupuje vždy podle konkrétní situace dítěte, jeho potřeb, míry ohrožení, aktuálního vývoje, rodinného a pečujícího prostředí, soudních rozhodnutí, individuálního plánu ochrany dítěte a dostupných odborných podkladů.

Základním hlediskem je vždy nejlepší zájem dítěte, jeho bezpečí, příznivý vývoj, stabilita, právo být slyšeno a právo na ochranu rodinných a vztahových vazeb, pokud to není v rozporu s jeho zájmem.

OSPOD při této činnosti vychází zejména ze ZSPOD, Vyhlášky, občanského zákoníku, správního řádu, zákona o zvláštních řízeních soudních, Úmluvy o právech dítěte, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje a standardů kvality sociálně-právní ochrany. ZSPOD vymezuje sociálně-právní ochranu mimo jiné jako ochranu práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu, ochranu oprávněných zájmů dítěte, působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny a zabezpečení náhradního rodinného prostředí pro dítě, které nemůže být vychováváno ve vlastní rodině.

K bodu 17 Jakým způsobem OSPOD standardně spolupracuje s pěstouny, s doprovázejícími organizacemi a dalšími odborníky kolem dítěte?

OSPOD spolupracuje s pěstouny, doprovázejícími organizacemi a dalšími odborníky podle individuálních potřeb konkrétního dítěte. Spolupráce není nastavena paušálně, ale odvíjí se od situace dítěte, typu náhradní péče, míry ohrožení dítěte, potřeb dítěte, soudních rozhodnutí, obsahu individuálního plánu ochrany dítěte a zapojení dalších subjektů.

Spolupráce OSPOD s pěstouny může probíhat zejména formou:

- osobních jednání,
- telefonické nebo písemné komunikace,
- komunikace prostřednictvím datové schránky nebo e-mailu,
- sociálních šetření,
- návštěv v domácnosti,
- pravidelného vyhodnocování situace dítěte,
- projednávání individuálního plánu ochrany dítěte,
- předávání relevantních informací v zákonném rozsahu,
- konzultací k potřebám dítěte,
- vyhodnocování kontaktů dítěte s biologickou rodinou,
- vyhodnocování stability dítěte,
- řešení změn v pěstounské rodině,
- podpory při zajištění odborné pomoci dítěti,
- spolupráce při případové konferenci nebo multidisciplinárním setkání.

Pěstoun nebo jiná pečující osoba je pro OSPOD významným zdrojem informací o každodenním fungování dítěte, jeho projevech, potřebách, reakcích na změny, kontakty, školní zátěž, zdravotní stav nebo odbornou péči. OSPOD však informace od pěstouna neposuzuje izolovaně. Vždy je hodnotí ve vztahu k dalším dostupným podkladům, zejména k názoru dítěte, odborným zprávám, zprávám doprovázející organizace, školským a zdravotnickým podkladům a soudním rozhodnutím.

Doprovázející organizace je subjektem, který poskytuje osobě pečující nebo osobě v evidenci podporu při výkonu pěstounské péče. Dohoda o výkonu pěstounské péče upravuje konkrétní výkon práv a povinností osoby pečující nebo osoby v evidenci, tedy služby, podporu a pomoc, na které má osoba pečující nebo osoba v evidenci nárok, a současně její povinnosti. MPSV uvádí, že dohoda by měla vycházet ze specifických potřeb osoby pečující nebo osoby v evidenci a dítěte jí svěřeného.

Doprovázející organizace se může podílet zejména na:

- podpoře pěstouna při výkonu pěstounské péče,
- sledování potřeb dítěte v pěstounské rodině,
- podpoře při kontaktech dítěte s biologickou rodinou,
- zajištění nebo zprostředkování odborné pomoci,
- podpoře vzdělávání pěstounů,
- zpracování zpráv o výkonu pěstounské péče,
- předávání relevantních informací OSPOD,
- upozornění na rizika nebo změny v situaci dítěte,
- účasti na případových konferencích nebo multidisciplinárních setkáních.

OSPOD dále podle povahy věci spolupracuje s dalšími odborníky kolem dítěte. Může se jednat zejména o psychology, psychoterapeuty, psychiatry, pediatry, odborné lékaře, školy, školská poradenská zařízení, speciálně pedagogická centra, pedagogicko-psychologické poradny, ranou péči, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, poskytovatele sociálních služeb, intervenční centra, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, Policii ČR, soudy, státní zastupitelství a další subjekty.

OSPOD při spolupráci s těmito subjekty respektuje zákonnou mlčenlivost, ochranu osobních údajů a zásadu nezbytnosti sdílených informací. Informace jsou sdíleny a vyžadovány pouze v rozsahu potřebném k ochraně dítěte, k vyhodnocení jeho situace a k nastavení vhodné podpory.

Zákon o SPOD ukládá obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností pravidelně vyhodnocovat situaci dítěte a jeho rodiny, zpracovat individuální plán ochrany dítěte ve spolupráci s rodiči nebo jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dítětem a odborníky, kteří se podílejí na řešení problému dítěte a jeho rodiny, a také pořádat případové konference pro řešení konkrétních situací ohrožených dětí a jejich rodin.

K bodu 18 Existují metodické postupy pro řešení situací, kdy se odborné názory jednotlivých subjektů liší, kdy pečující osoby upozorňují na možné ohrožení dítěte nebo kdy existují rozdílná doporučení odborníků?

Ano. Tyto situace jsou řešeny v rámci obecného právního a metodického rámce sociálně-právní ochrany dětí, zejména prostřednictvím vyhodnocování situace dítěte, individuálního plánu ochrany dítěte, případové konference, multidisciplinární spolupráce, odborných konzultací a metodického vedení.

Nejde zpravidla o jeden samostatný metodický dokument, který by mechanicky určoval, které odborné stanovisko má mít v každé situaci přednost. OSPOD postupuje tak, že všechny dostupné podklady hodnotí ve vzájemných souvislostech a s ohledem na nejlepší zájem dítěte.

Pokud se odborné názory jednotlivých subjektů liší, OSPOD posuzuje zejména:

- kdo stanovisko vydal,
- jaká je odbornost daného subjektu,
- zda odborník dítě zná osobně,
- jak dlouho s dítětem nebo rodinou pracuje,
- z jakých podkladů odborník vycházel,
- zda je stanovisko aktuální,
- zda je stanovisko konkrétní a vztahuje se k posuzované otázce,
- zda obsahuje doporučení pro další postup,
- zda zohledňuje názor dítěte,
- zda zohledňuje bezpečí a stabilitu dítěte,
- zda je stanovisko v souladu s dalšími zjištěnými skutečnostmi.

Pokud pečující osoba upozorňuje na možné ohrožení dítěte, OSPOD takové sdělení přijímá jako relevantní podklad a podle povahy věci jej vyhodnocuje. OSPOD zjišťuje, čeho se upozornění týká, zda je ohrožení aktuální, zda se jedná o jednorázovou situaci nebo opakovaný stav, jak se situace projevuje u dítěte a zda je třeba přijmout bezodkladná opatření.

OSPOD může v takových situacích zejména:

- provést jednání s pečující osobou,
- zjistit názor dítěte přiměřeně jeho věku a vyspělosti,
- vyžádat zprávu doprovázející organizace,
- vyžádat odborné stanovisko,
- oslovit školu, lékaře nebo další relevantní subjekt,
- provést sociální šetření,
- aktualizovat vyhodnocení situace dítěte,
- aktualizovat individuální plán ochrany dítěte,
- svolat případovou konferenci,
- požádat o metodickou konzultaci krajský úřad,
- doporučit nebo zprostředkovat odbornou pomoc,
- informovat soud,
- podat soudu zprávu, podnět nebo návrh, pokud je to v zájmu dítěte.

Pokud existují rozdílná doporučení odborníků, OSPOD nepostupuje tak, že by automaticky převzal jedno z nich bez dalšího posouzení. OSPOD hodnotí jejich obsah, odbornost, aktuálnost, vztah ke konkrétním potřebám dítěte a soulad s ostatními zjištěnými skutečnostmi. V odůvodněných případech může být vhodné vyžádat si doplnění stanoviska, další odborné posouzení nebo projednat věc multidisciplinárně.

Případová konference je v těchto situacích jedním z významných nástrojů. ZSPOD výslovně počítá s tím, že OSPOD může pořádat případové konference ve spolupráci s rodiči, jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte a dalšími přizvanými osobami, například zástupci škol, zdravotnických zařízení, orgánů činných v sociální oblasti, Policie ČR, státního zastupitelství, odbornými pracovníky v oblasti náhradní rodinné péče, poskytovateli sociálních služeb a pověřenými osobami.

Standardy kvality sociálně-právní ochrany rovněž počítají s individuálním přístupem, vyhodnocováním situace dítěte, individuálním plánem ochrany dítěte, kontrolou případu, návazností na další fyzické a právnické osoby a pravidly pro předávání informací v rámci výkonu pěstounské péče. Vyhláška stanoví mimo jiné standard 9 „Jednání, vyhodnocování a individuální plán ochrany dítěte“, standard 14 „Návaznost výkonu sociálně-právní ochrany dětí na další fyzické osoby a právnické osoby“, standard 15 „Dohoda o výkonu pěstounské péče“, standard 16 „Předávání informací v rámci výkonu pěstounské péče“ a standard 17 „Změna situace“.

Pokud je věc v pravomoci soudu, například úprava péče, změna pěstounské péče, zrušení pěstounské péče, omezení nebo úprava styku, OSPOD není oprávněn rozhodnutí soudu nahradit. Může však soudu předložit zjištěné skutečnosti, odborné podklady, rozdílná stanoviska a vlastní vyhodnocení situace dítěte.

Povinný subjekt samostatné interní metodické dokumenty nad rámec uvedené legislativy, standardů kvality, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje neneviduje.

K bodu 19 Existují metodické postupy pro multidisciplinární spolupráci kolem dítěte?

Ano. Multidisciplinární spolupráce kolem dítěte je součástí běžné odborné práce OSPOD, zejména v případech, kdy je do řešení situace dítěte zapojeno více subjektů nebo kdy je situace dítěte složitá, riziková, konfliktní nebo vyžaduje koordinaci více služeb.

Multidisciplinární spolupráce může probíhat zejména prostřednictvím:

- případové konference,
- případového setkání,
- multidisciplinární konzultace,
- společného jednání OSPOD, pěstounů a doprovázející organizace,
- spolupráce se školou,
- spolupráce se zdravotnickými službami,
- spolupráce se sociálními službami,
- spolupráce s odborníky v oblasti náhradní rodinné péče,
- spolupráce s Policií ČR,
- spolupráce se soudem,
- spolupráce s krajským úřadem,
- metodické konzultace,
- aktualizace vyhodnocení situace dítěte a IPOD.

Cílem multidisciplinární spolupráce je zejména:

- sdílet relevantní informace v zákonném rozsahu,
- sjednotit porozumění situaci dítěte,
- vyjasnit rizika a ochranné faktory,
- nastavit konkrétní kroky podpory dítěte a rodiny,
- rozdělit odpovědnosti jednotlivých subjektů,
- zabránit duplicitním nebo protichůdným postupům,
- posílit bezpečí a stabilitu dítěte,
- průběžně vyhodnocovat účinnost přijatých opatření.

Metodickým rámcem multidisciplinární spolupráce jsou zejména:

1. **ZSPOD upravuje** vyhodnocování situace dítěte, individuální plán ochrany dítěte a případové konference. OSPOD má podle zákona zpracovat IPOD ve spolupráci s rodiči nebo jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dítětem a odborníky, kteří se podílejí na řešení problému dítěte a jeho rodiny.
2. Vyhláška obsahuje standardy kvality sociálně-právní ochrany, zejména standardy týkající se vyhodnocování, IPOD, návaznosti na další osoby a organizace, dohody o výkonu pěstounské péče, předávání informací a změny situace.
3. **Metodické doporučení MPSV č. 2/2010 pro postup OSPOD při případové konferenci:** Metodické doporučení vymezuje případovou konferenci jako odbornou diskusi zainteresovaných subjektů nad konkrétním případem ohroženého dítěte nebo jeho rodiny s cílem rychle a úplně vyhodnotit situaci a nalézt optimální řešení.
4. **MPSV – Manuál k případovým konferencím:** Manuál MPSV je věnován případové konferenci jako metodě sociální práce, jejím cílům, přípravě, průběhu a příkladům dobré praxe.
5. **MPSV – Doprovázení pěstounů, dohody o výkonu pěstounské péče:** MPSV zde popisuje dohodu o výkonu pěstounské péče, subjekty, se kterými může být dohoda uzavřena, a účel dohody jako nástroje zajištění pomoci pěstounům a sledování výkonu pěstounské péče.
6. **MPSV – Metodiky, manuály, instrukce:** MPSV zde zveřejňuje metodiky, manuály, instrukce a stanoviska pro oblast sociálně-právní ochrany dětí; stránka byla podle webu MPSV aktualizována dne 20. ledna 2026.
7. **Středočeský kraj – metodická doporučení a stanoviska pro OSPOD.**

OSPOD při multidisciplinární spolupráci dbá na to, aby byly role jednotlivých subjektů jasně vymezeny. OSPOD není poskytovatelem všech odborných služeb, ale koordinuje ochranu dítěte v rozsahu své zákonné působnosti, vyhodnocuje situaci dítěte, zajišťuje sociálně-právní poradenství, spolupracuje s odborníky a podle potřeby předkládá věc soudu.

Doprovázející organizace poskytuje podporu osobě pečující nebo osobě v evidenci a dítěti v rozsahu dohody o výkonu pěstounské péče. Odborníci poskytují odborná stanoviska a doporučení v rozsahu své odbornosti. Školy, zdravotnické služby a sociální služby poskytují informace a podporu v rozsahu své působnosti. Pečující osoby poskytují informace o každodenním fungování dítěte a zajišťují jeho běžnou péči.

Shrnutí k části IV

OSPOD spolupracuje s pěstouny, doprovázejícími organizacemi a odbornými službami individuálně podle potřeb konkrétního dítěte. Spolupráce může probíhat formou jednání, zpráv, sociálních šetření, případových konferencí, multidisciplinárních setkání, odborných konzultací, vyhodnocování situace dítěte a aktualizace individuálního plánu ochrany dítěte.

V případě rozdílných odborných názorů OSPOD neposuzuje situaci podle jediného podkladu, ale vyhodnocuje všechny dostupné informace ve vzájemných souvislostech. Pokud pečující osoba upozorní na možné ohrožení dítěte, OSPOD takové upozornění přijme jako podklad a vyhodnotí jej podle naléhavosti, obsahu a vztahu k potřebám a bezpečí dítěte.

Multidisciplinární spolupráce je zakotvena zejména v ZSPOD, Vyhlášce, standardech kvality sociálně-právní ochrany, metodickém doporučení MPSV k případovým konferencím, metodických materiálech MPSV k náhradní rodinné péči a metodickém vedení Krajského úřadu Středočeského kraje.

OSPOD Městského úřadu Rakovník **nemá** samostatný interní metodický dokument upravující výhradně spolupráci s pěstouny, doprovázejícími organizacemi a odbornými službami nad rámec uvedené legislativy, standardů kvality, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje.

Tímto byly k bodům 17 až 19 žádosti poskytnuty požadované obecné informace.

V. Vzdělávání a specializace pracovníků

OSPOD při zajišťování odbornosti pracovníků vychází z platné právní úpravy, zejména ZSPOD, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, Vyhlášky a standardů kvality sociálně-právní ochrany.

Pracovníci OSPOD splňují zákonné kvalifikační předpoklady pro výkon činnosti sociálního pracovníka a úředníka územního samosprávného celku a průběžně si prohlubují odbornou kvalifikaci. Zákon č. 108/2006 Sb. upravuje předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka a stanoví další vzdělávání sociálního pracovníka v rozsahu nejméně 48 hodin za 2 po sobě jdoucí kalendářní roky. Mezi formy dalšího vzdělávání patří mimo jiné specializační vzdělávání, účast v kurzech s akreditovaným programem, odborné stáže, školicí akce a konference.

Zákon č. 312/2002 Sb. upravuje vzdělávání úředníků územních samosprávných celků, včetně vstupního vzdělávání, průběžného vzdělávání a zvláštní odborné způsobilosti. Průběžné vzdělávání podle tohoto zákona zahrnuje prohlubující, aktualizací a specializační odborné vzdělávání poskytující znalosti a dovednosti nezbytné pro výkon správních činností.

Vyhláška ve standardech kvality sociálně-právní ochrany stanoví pro OSPOD mimo jiné požadavky na personální zabezpečení, přijímání a zaškolování pracovníků a profesní rozvoj zaměstnanců. Standard 6 „Profesní rozvoj zaměstnanců“ stanoví mimo jiné pravidelné hodnocení zaměstnanců, individuální plány dalšího vzdělávání, průběžné vzdělávání pracovníků OSPOD v rozsahu minimálně 96 hodin za 2 po sobě jdoucí kalendářní roky a podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka pro pracovníky vykonávající přímou práci s klienty.

K bodu 20 Mají pracovníci OSPOD specializovaná školení v oblasti traumatu dítěte, attachmentu, domácího násilí fyzického nebo psychického, práce s dítětem se zdravotním postižením, práce s dítětem s PAS nebo krizové intervence?

Pracovníci OSPOD se průběžně vzdělávají v oblastech souvisejících s výkonem sociálně-právní ochrany dětí. Výběr vzdělávacích témat vychází z požadavků právních předpisů, standardů kvality sociálně-právní ochrany, individuálních vzdělávacích plánů pracovníků, aktuálních potřeb pracoviště, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje a z typů případů, které OSPOD řeší.

Vzdělávání pracovníků OSPOD může zahrnovat zejména oblasti:

- vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny,
- tvorba a aktualizace individuálního plánu ochrany dítěte,
- rozhovor s dítětem,
- práce s ohroženým dítětem,
- trauma dítěte,
- vývojové trauma,
- vztahová vazba, attachment a poruchy attachmentu,
- syndrom CAN,
- domácí násilí fyzické i psychické,
- dítě jako svědek domácího násilí,
- krizová intervence,
- práce s dítětem se zdravotním postižením,
- práce s dítětem s PAS,
- práce s dítětem s psychiatrickou diagnózou,
- dítě v náhradní rodinné péči,
- kontakty dítěte s biologickou rodinou,
- multidisciplinární spolupráce,
- případové konference,
- sociální kuratela,
- kolizní opatrovnictví,
- náhradní rodinná péče,
- komunikace s rodiči ve vysokém konfliktu,
- práce s rodinou v rozchodu nebo rozvodu,
- ochrana dítěte před týráním, zneužíváním a zanedbáváním,
- práce s dítětem ohroženým násilím v rodině.

Konkrétní absolvovaná školení jsou vedena v evidenci vzdělávání zaměstnanců a v individuálních vzdělávacích plánech jednotlivých pracovníků.

V roce 2025 to například byla tato témata a oblasti:

Název poskytovatele vzdělávání a název nebo zaměření vzdělávací akce
vstupní
SPOD
Současná základní témata ústavní výchovy dětí, pro potřeby sociálních prac.
Řádný a bezvadný výkon rodičovské odpovědnosti
Práva dětí ulice v kontextu Úmluvy o právech dítěte
Jednání s osobami se specifickými potřebami v komunikaci v sociální práci
Přestupky na úseku sociálně-právní ochrany dětí
Právní následky šikany dětmi a mladistvými
Syndrom CAN – rozpoznání a právní řešení
Inkluze a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
Novinky ve výkonu rozhodnutí ve věcech péče, styku a výživy
Participační práva, právní význam názoru nezletilého dítěte
Základní možnosti včasné detekce rizikového chování u dětí
Zákaz tělesných trestů, působení duševního strádání a ponižujících opatření
Výživné mezi rodiči a výživné v NRP v roce 2025, hmotněprávní a procesní aspekty
Styk s dětmi po velké novele občanského zákoníku
Velká novela úpravy porozvodové péče o děti
Poruchy chování
Opatrovník z řad OSPOD
Právní řešení domácího násilí
Velká novela úpravy rodičovské odpovědnosti
Novinky v předběžných opatřeních a prozatímní úpravě poměrů dítěte
Syndrom vyhoření a jak se bránit
Záškoláctví v kontextu práva dítěte na vzdělání
Práva a povinnosti dítěte, rodičů, OSPOD a pěstouna při výkonu PP

Právní řešení domácího násilí
Práva a povinnosti dítěte, rodičů, OSPOD a zařízení při nařízení ÚV
Právo dítěte znát svůj původ
Sociální práce s dětmi a dospívajícími v době závislosti na virtuální realitě
Poruchy autistického spektra v kontextu sociální práce
Poruchy osobnosti a chování dospělých
Nepřímý styk s dítětem
Pozitivní myšlení a práce se stresem
Svéprávnost nezletilého dítěte

V oblasti domácího násilí a dítěte ohroženého násilím je relevantní také metodické vedení MPSV. MPSV na stránce OSPOD zveřejňuje sekci „Dítě ohrožené násilím v rodině“ a navazující dokumenty a prezentace. Relevantním metodickým materiálem je také metodika MPSV „Dítě ohrožené násilím v rodině“, která se vztahuje k postupu OSPOD u dětí ohrožených násilím v rodině.

Krajský úřad Středočeského kraje současně zajišťuje metodickou podporu pracovníků OSPOD prostřednictvím metodických dnů, metodických setkání, metodických pokynů a prezentací.

K bodu 21 Pokud ano, žádáme o stručný popis systému vzdělávání pracovníků.

Systém vzdělávání pracovníků OSPOD je založen na kombinaci zákonného vzdělávání úředníků, dalšího vzdělávání sociálních pracovníků, standardů kvality sociálně-právní ochrany, individuálních vzdělávacích plánů a průběžného odborného rozvoje podle potřeb pracoviště.

Systém vzdělávání pracovníků lze obecně popsat takto:

1. Kvalifikační předpoklady pracovníků:

Pracovníci OSPOD musí splňovat kvalifikační předpoklady pro výkon sociální práce podle zákona č. 108/2006 Sb. a současně podmínky stanovené pro úředníky územních samosprávných celků podle zákona č. 312/2002 Sb. Zákon č. 108/2006 Sb. stanoví, že předpokladem výkonu povolání sociálního pracovníka je plná svéprávnost, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost.

2. Vstupní vzdělávání a zaškolování:

Noví pracovníci procházejí vstupním vzděláváním a zaškolením. Zákon č. 312/2002 Sb. stanoví, že vstupní vzdělávání zahrnuje mimo jiné znalosti základů veřejné správy, veřejného práva, veřejných financí, evropského správního práva, práv a povinností úředníka, pravidel etiky, základní dovednosti potřebné pro výkon správních činností, znalosti informačních systémů veřejné správy a komunikační a organizační dovednosti.

3. Zvláštní odborná způsobilost:

Úředník, který vykonává správní činnosti, pro které je předpokladem zvláštní odborná způsobilost, je povinen ji prokázat zkouškou. Zákon č. 312/2002 Sb. stanoví povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost ve stanovené lhůtě a upravuje také přihlašování ke zkoušce a její průběh.

4. Individuální vzdělávací plán:

V souladu se standardy kvality má OSPOD zpracovány individuální plány dalšího vzdělávání jednotlivých zaměstnanců zařazených k výkonu sociálně-právní ochrany. Tyto plány vycházejí z potřeb pracoviště, zaměření pracovníka, jeho pracovní pozice, dosavadní praxe, specializace a z hodnocení dalšího odborného rozvoje. Vyhláška výslovně stanoví povinnost OSPOD mít písemně zpracované individuální plány dalšího vzdělávání pracovníků.

5. Průběžné vzdělávání:

Pracovníci OSPOD se účastní průběžného vzdělávání formou akreditovaných kurzů, seminářů, konferencí, odborných stáží, metodických setkání, vzdělávacích akcí MPSV, krajského úřadu nebo jiných odborných subjektů. Standard 6 Vyhlášky stanoví pro pracovníky OSPOD minimálně 96 hodin vzdělávání za 2 po sobě jdoucí kalendářní roky.

6. Metodické vedení MPSV a krajského úřadu:

Pracovníci využívají metodické materiály MPSV a účastní se metodických setkání nebo porad podle aktuálních potřeb. MPSV zveřejňuje pro oblast OSPOD metodiky, manuály, instrukce, dotazy a odpovědi, vzory vyhodnocení a IPOD a další materiály.

7. Supervize, intervize a odborná podpora:

Standardy kvality vyžadují, aby OSPOD zajišťoval zaměstnancům, kteří vykonávají přímou práci s klienty, podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka. Tato podpora může mít podobu supervize, odborné konzultace, metodického vedení nebo jiné formy odborné podpory podle podmínek pracoviště.

8. Evidence vzdělávání:

Absolvované vzdělávání je evidováno. Evidence zpravidla obsahuje název vzdělávací akce, datum konání, rozsah v hodinách, pořadatele, případně akreditaci a informaci o účasti pracovníka. Tato evidence slouží k ověření plnění zákonných a standardizačních požadavků na profesní rozvoj pracovníků.

K bodu 22 Existuje specializované metodické vedení pro práci s dítětem s traumatem, dítětem se specifickými potřebami nebo dítětem se zvýšenou potřebou stability prostředí?

Ano. Specializované metodické vedení pro práci s dítětem s traumatem, dítětem se specifickými potřebami nebo dítětem se zvýšenou potřebou stability prostředí existuje zejména ve formě obecného právního rámce, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodických materiálů MPSV, pomocných nástrojů pro vyhodnocování situace dítěte a metodického vedení krajského úřadu.

Nejde zpravidla o jeden samostatný metodický dokument označený výlučně jako metodika pro „dítě s traumatem“ nebo „dítě se zvýšenou potřebou stability prostředí“. Tato témata jsou však obsažena v širším rámci práce OSPOD, zejména ve vyhodnocování situace dítěte, individuálním plánu ochrany dítěte, standardech kvality, metodikách k dítěti ohroženému násilím, metodických materiálech k dětem se specifickými potřebami a v odborném vzdělávání pracovníků.

OSPOD při práci s dítětem s traumatem, specifickými potřebami nebo zvýšenou potřebou stability prostředí vychází zejména z těchto oblastí:

- vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny,
- posuzování bezpečí dítěte,
- posuzování zdravotního a psychického stavu dítěte,
- zjišťování názoru dítěte přiměřeně věku a vyspělosti,
- posuzování vztahových vazeb dítěte,
- posuzování potřeby stability a předvídatelnosti,
- posuzování dopadů změn prostředí na dítě,

- spolupráce s odbornými službami,
- vyhodnocování odborných zpráv,
- případová konference nebo multidisciplinární spolupráce,
- individuální plán ochrany dítěte,
- průběžné vyhodnocování účinnosti přijatých opatření.

Za relevantní metodické zdroje lze považovat zejména:

1. **ZSPOD** tvoří základní rámec výkonu sociálně-právní ochrany dětí, včetně ochrany dítěte, vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny a spolupráce s dalšími subjekty.
2. **Vyhláška** upravuje standardy kvality sociálně-právní ochrany, včetně personálního zabezpečení, zaškolování, profesního rozvoje, vyhodnocování a IPOD.
3. **Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**, upravuje mimo jiné předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka a jeho další vzdělávání.
4. **Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků**, popisuje vzdělávání úředníků územních samosprávných celků, vstupní vzdělávání, průběžné vzdělávání a zvláštní odbornou způsobilost.
5. **MPSV – Metodiky, manuály, instrukce**: <https://mpsv.gov.cz/metodiky-manualy-instrukce>
MPSV zde zveřejňuje metodické materiály, manuály, instrukce a stanoviska pro oblast sociálně-právní ochrany dětí.
6. **MPSV – Dítě ohrožené násilím v rodině, metodika 2025**:
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/eb97b99a-2204-6730-1f59-1313f4d8c0d8/Metodika_D%C3%ADt%C4%9B%20ohro%C5%BEn%C3%A9%20n%C3%A1sil%C3%ADm%20v%20rodin%C4%9B_2025.pdf
Tento metodický materiál je relevantní zejména pro práci s dítětem ohroženým násilím v rodině a pro posuzování situací, které mohou mít dopad na psychickou stabilitu dítěte.
7. **MPSV – Formuláře vyhodnocení a IPOD**: <https://mpsv.gov.cz/formular-na-vyhodnoceni-a-ipod>
Formuláře vyhodnocení a IPOD slouží k systematickému posouzení situace dítěte a k plánování opatření na jeho ochranu.

OSPOD tedy při práci s dítětem s traumatem, specifickými potřebami nebo zvýšenou potřebou stability prostředí využívá kombinaci právního rámce, standardů kvality, metodických materiálů, odborného vzdělávání, odborných konzultací a spolupráce s dalšími subjekty, zejména s psychology, terapeuty, psychiatry, lékaři, školami, školskými poradenskými zařízeními, SPC, sociálními službami a doprovázejícími organizacemi.

Povinný subjekt samostatné interní metodické dokumenty nad rámec uvedené legislativy, standardů kvality, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje neeviduje

Shrnutí k části V

Pracovníci OSPOD splňují zákonné kvalifikační předpoklady pro výkon sociálně-právní ochrany dětí a průběžně se vzdělávají. Systém vzdělávání zahrnuje vstupní vzdělávání, zvláštní odbornou způsobilost, průběžné vzdělávání, individuální vzdělávací plány, metodická setkání, odborné semináře, konference, supervizi nebo jinou podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka.

Vzdělávání pracovníků se zaměřuje na témata odpovídající výkonu sociálně-právní ochrany dětí, zejména na práci s ohroženým dítětem, vyhodnocování situace dítěte, IPOD, trauma dítěte, vztahovou

vazbu, domácí násilí, děti se specifickými potřebami, náhradní rodinnou péčí, krizové situace, případové konference a multidisciplinární spolupráci.

Tímto byly k bodům 20 až 22 žádosti poskytnuty požadované obecné informace.

VI. Dlouhodobá stabilita dítěte v systému SPOD

OSPOD při práci s dítětem sleduje nejen aktuální situaci dítěte, ale také její dlouhodobý vývoj. Dlouhodobá stabilita dítěte je posuzována zejména v rámci vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny, individuálního plánu ochrany dítěte, vedení spisové dokumentace, spolupráce s odborníky, případových konferencí, multidisciplinární spolupráce a průběžného vyhodnocování účinnosti přijatých opatření.

OSPOD při této činnosti vychází zejména ze ZSPOD, Vyhlášky, občanského zákoníku, zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, Úmluvy o právech dítěte, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje. ZSPOD upravuje mimo jiné vyhodnocování situace dítěte, individuální plán ochrany dítěte, případové konference a součinnost dalších subjektů při ochraně dítěte.

Základním hlediskem je vždy nejlepší zájem dítěte, jeho bezpečí, ochrana zdravého vývoje, stabilita prostředí, vztahové vazby, právo dítěte být slyšeno a přiměřené zohlednění jeho věku, rozumové a emoční vyspělosti, zdravotního a psychického stavu.

K bodu 23 Existují metodické postupy pro dlouhodobé sledování stability dítěte v systému SPOD, zejména u dětí, které opakovaně procházejí změnami péče, návraty do biologické rodiny, opakovanými zásahy systému nebo dlouhodobými konflikty mezi jednotlivými subjekty kolem dítěte?

Ano. Dlouhodobé sledování stability dítěte je v praxi OSPOD zajišťováno prostřednictvím obecného právního a metodického rámce sociálně-právní ochrany dětí. Nejde zpravidla o jeden samostatný dokument označený výlučně jako „metodika dlouhodobé stability dítěte“, ale o soubor postupů vyplývajících ze zákona, vyhlášky, standardů kvality, vyhodnocování situace dítěte, individuálního plánu ochrany dítěte a metodického vedení MPSV a krajského úřadu.

U dětí, které opakovaně procházejí změnami péče, návraty do biologické rodiny, opakovanými zásahy systému nebo dlouhodobými konflikty mezi osobami a subjekty kolem dítěte, OSPOD sleduje zejména:

- aktuální bezpečí dítěte,
- stabilitu pečujícího prostředí,
- počet a povahu změn péče,
- důvody změn pečujícího prostředí,
- opakované návraty nebo přesuny dítěte,
- dopady změn na psychický stav dítěte,
- dopady změn na vztahové vazby dítěte,
- míru adaptace dítěte v aktuálním prostředí,
- projevy stresu, úzkosti, regresu nebo destabilizace,
- školní fungování dítěte,
- zdravotní a psychický stav dítěte,

- dostupnost odborné podpory,
- schopnost rodičů nebo pečujících osob naplňovat potřeby dítěte,
- míru spolupráce mezi zapojenými subjekty,
- dlouhodobou účinnost přijatých opatření.

Dlouhodobá stabilita dítěte je posuzována zejména v rámci **vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a individuálního plánu ochrany dítěte**. Vyhláška upravuje obsah individuálního plánu ochrany dítěte, včetně stanovení konkrétních opatření, časového plánu, spolupráce zapojených osob a způsobu hodnocení a ověřování plnění přijatých opatření.

Při dlouhodobém sledování stability dítěte OSPOD využívá také standardy kvality sociálně-právní ochrany. Relevantní jsou zejména standardy týkající se jednání s klientem, vyhodnocování a IPOD, kontroly případu, dokumentace, návaznosti na další subjekty, předávání informací v rámci pěstounské péče a změny situace. Standardy kvality pro orgány SPOD jsou zakotveny v příloze č. 1 Vyhlášky. OSPOD tedy dlouhodobou stabilitu dítěte nesleduje jako izolovaný údaj, ale jako součást celkového obrazu situace dítěte, jeho potřeb, vývoje, vztahů, bezpečí a účinnosti nastavené podpory.

K bodu 24 Vyhodnocuje OSPOD při práci s dítětem také dlouhodobý vývoj dítěte v systému SPOD, opakované změny prostředí, opakované zásahy systému nebo možné dopady těchto změn na psychickou stabilitu dítěte a jeho vztahové vazby?

Ano. OSPOD při práci s dítětem vyhodnocuje nejen aktuální stav, ale také dlouhodobý vývoj dítěte v systému SPOD. Součástí odborného posouzení může být také vyhodnocení opakovaných změn prostředí, opakovaných zásahů systému, návratů dítěte do biologické rodiny, změn pečujících osob, dlouhodobých konfliktů mezi rodiči, pěstouny nebo dalšími subjekty a dopadů těchto skutečností na psychickou stabilitu dítěte a jeho vztahové vazby.

OSPOD při tomto vyhodnocování sleduje zejména:

- zda se situace dítěte dlouhodobě zlepšuje, zhoršuje nebo stagnuje,
- zda přijatá opatření vedou ke stabilizaci dítěte,
- zda dochází k opakovaným krizím nebo zásahům,
- zda dítě opakovaně mění pečující prostředí,
- zda změny prostředí dítě zvládá,
- zda změny prostředí vedou ke zhoršení jeho psychického stavu,
- zda jsou narušovány vztahové vazby dítěte,
- zda dítě vykazuje známky destabilizace,
- zda dítě potřebuje dlouhodobou odbornou podporu,
- zda jsou zapojené služby funkční a dostupné,
- zda osoby odpovědné za péči o dítě spolupracují,
- zda je nutné aktualizovat individuální plán ochrany dítěte,
- zda je třeba svolat případovou konferenci,
- zda je třeba soudu sdělit nové skutečnosti nebo podat návrh.

OSPOD může při vyhodnocování dlouhodobého vývoje dítěte využívat zejména:

- spisovou dokumentaci OSPOD,
- vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny,
- individuální plán ochrany dítěte,
- předchozí záznamy ze sociální práce,

- soudní rozhodnutí a zprávy pro soud,
- zprávy školy,
- zprávy lékařů,
- zprávy psychologa, psychiatra nebo terapeuta,
- zprávy doprovázející organizace,
- zprávy zařízení nebo sociální služby,
- informace od pečujících osob,
- informace od rodičů,
- názor dítěte zjištěný přiměřeně jeho věku a vyspělosti,
- výstupy z případových konferencí nebo multidisciplinárních setkání.

MPSV zveřejňuje formuláře a nástroje k vyhodnocení situace dítěte a IPOD. Tyto formuláře jsou podle MPSV doporučující a odpovídají požadavkům současné legislativy a praxe; stránka obsahuje také formulář vyhodnocení, formulář IPOD a průvodce k jejich používání.

Dlouhodobý vývoj dítěte se tedy vyhodnocuje průběžně, zejména při aktualizaci vyhodnocení situace dítěte, při aktualizaci IPOD, při změnách v péči, při zásadních událostech v životě dítěte, při opakovaných podnětech, při změně odborných doporučení nebo při rozhodování soudu o poměrech dítěte.

Pokud je věc v pravomoci soudu, například změna péče, úprava styku, zrušení pěstounské péče, svěření dítěte do jiné péče nebo jiné zásadní rozhodnutí o poměrech dítěte, OSPOD není oprávněn soudní rozhodnutí nahradit. Může však soudu předkládat zjištěné skutečnosti, odborné podklady, zprávy, stanoviska, podněty nebo návrhy, pokud je to v zájmu dítěte.

K bodu 25 Existují metodická doporučení nebo interní postupy pro práci s dítětem, které opakovaně mění pečující prostředí, vykazuje známky destabilizace nebo dlouhodobě prochází konfliktním nastavením systému péče?

Ano, pro tyto situace se využívá obecný právní a metodický rámec sociálně-právní ochrany dětí. Opět nejde zpravidla o jeden samostatný dokument, který by upravoval výhradně děti opakovaně měnící pečující prostředí nebo děti v dlouhodobě konfliktním nastavení péče. Tyto situace jsou řešeny zejména prostřednictvím individuálního vyhodnocování, IPOD, odborných podkladů, případové konference, multidisciplinární spolupráce, spolupráce se soudem a spolupráce s odbornými službami.

U dítěte, které opakovaně mění pečující prostředí, OSPOD posuzuje zejména:

- důvody opakovaných změn,
- zda byly změny nezbytné,
- jak dítě jednotlivé změny zvládalo,
- jaký měly změny dopad na psychický stav dítěte,
- zda došlo k narušení vztahových vazeb,
- zda dítě vykazuje projevy nejistoty, stresu, regrese nebo úzkosti,
- zda má dítě vytvořenou stabilní vztahovou osobu,
- zda je dostupná odborná pomoc,
- zda je možné další změně předejít,
- jaká opatření mohou podpořit stabilitu dítěte.

U dítěte, které vykazuje známky destabilizace, OSPOD sleduje zejména projevy v chování, emočním prožívání, školním fungování, zdravotním stavu, vztazích, spánku, psychosomatických projevech a reakcích na kontakty, konflikty nebo změny prostředí.

U dítěte, které dlouhodobě prochází konfliktním nastavením systému péče, OSPOD posuzuje zejména:

- dopad konfliktu dospělých na dítě,
- míru vtahování dítěte do konfliktu,
- schopnost rodičů nebo pečujících osob spolupracovat,
- potřebu odborné podpory dítěte,
- potřebu podpory rodičů nebo pečujících osob,
- vhodnost případové konference,
- potřebu mediace, terapie nebo jiné odborné služby,
- potřebu soudní úpravy poměrů dítěte,
- potřebu omezení zátěže dítěte konfliktem.

V těchto situacích může OSPOD využít zejména:

- aktualizaci vyhodnocení situace dítěte,
- aktualizaci individuálního plánu ochrany dítěte,
- případovou konferenci,
- multidisciplinární setkání,
- vyžádání odborného stanoviska,
- zapojení psychologa, terapeuta, psychiatra nebo jiné odborné služby,
- spolupráci se školou,
- spolupráci s doprovázející organizací,
- spolupráci se sociální službou,
- metodickou konzultaci s krajským úřadem,
- zprávu, podnět nebo návrh soudu.

MPSV zveřejňuje v sekci OSPOD mimo jiné formuláře vyhodnocení, IPOD a pomocné nástroje k vyhodnocování situace dětí, včetně nástrojů podle věku dítěte, dětí v náhradní rodinné péči a dětí s postižením. Tyto nástroje jsou využitelné také při posuzování dlouhodobého vývoje, stability, vztahů, potřeb a dopadů změn na dítě.

Krajský úřad Středočeského kraje poskytuje pracovníkům OSPOD metodickou podporu prostřednictvím metodických pokynů, metodických dnů, vzorů a pracovních materiálů.

OSPOD Městského úřadu Rakovník neeviduje samostatný interní metodický dokument upravující výhradně práci s dítětem, které opakovaně mění pečující prostředí, vykazuje známky destabilizace nebo dlouhodobě prochází konfliktním nastavením systému péče. V těchto případech OSPOD postupuje podle platné legislativy, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje a podle individuálního vyhodnocení situace konkrétního dítěte.

K bodu 26 Pokud existují metodické pokyny, metodická doporučení, interní metodické materiály, výkladová stanoviska, standardy, manuály nebo jiné dokumenty vztahující se k výše uvedeným oblastem, žádáme o jejich zaslání v úplném znění, případně o sdělení, kde jsou veřejně dostupné.

K uvedené oblasti dlouhodobé stability dítěte, vyhodnocování situace dítěte, IPOD, práce s ohroženým dítětem, náhradní rodinné péče, multidisciplinární spolupráce a standardů kvality sociálně-právní ochrany lze odkázat zejména na následující veřejně dostupné právní předpisy, standardy, metodické materiály a zdroje.

Základní právní předpisy

1. **Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí:** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>
Zákon upravuje výkon sociálně-právní ochrany dětí, vyhodnocování situace dítěte, IPOD, případové konference, náhradní rodinnou péči, pověřené osoby, ZDVOP a další oblasti výkonu SPOD.
2. **Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí:** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-473>
Vyhláška upravuje mimo jiné vyhodnocování situace dítěte a rodiny, obsah IPOD a standardy kvality sociálně-právní ochrany.
3. **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník:** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
4. **Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních:** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292>
5. **Úmluva o právech dítěte:** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-104>

Metodické a pracovní materiály MPSV

1. **MPSV – OSPOD:** <https://mpsv.gov.cz/ospod>
Stránka obsahuje dokumenty pro výkon SPOD, mimo jiné vzory vyhodnocení a IPOD, pomocné nástroje k vyhodnocování situace dítěte a rodiny, materiály k dítěti ohroženému násilím v rodině, metodické porady a další podklady.
2. **MPSV – Formulář na vyhodnocení a IPOD:** <https://mpsv.gov.cz/formular-na-vyhodnoceni-a-ipod>
Stránka obsahuje formuláře vyhodnocení a IPOD a průvodce k jejich používání. MPSV uvádí, že formuláře jsou doporučující a odpovídají požadavkům současné legislativy a praxe.
3. **MPSV – Průvodce formuláři vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a IPOD:** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/f19ad7f3-8213-7f5d-c525-20ae86caad65/Pr%C5%AFvodce%20formul%C3%A1%C5%99i%20vyhodnocen%C3%AD_IPOD_MPSV_2020_fin.pdf
4. **MPSV – Formulář individuálního plánu ochrany dítěte:** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/ab35822d-6847-d6bb-da10-0b6454e7b2ce/Formul%C3%A1%C5%99i%20BIPOD_MPSV.pdf
Formulář IPOD pracuje mimo jiné s cíli k ochraně dítěte, odpovědnými osobami, spolupracujícími institucemi a hodnocením naplnění cílů.
5. **MPSV – Nástroje pro přehlednější vyhodnocování situace dítěte a rodiny:** <https://mpsv.gov.cz/cms/documents/65656f7a-108c-8b44-33b3-d76965c7a270/N%C3%A1stroje%20pro%20OSPOD%20final.pdf>
6. **MPSV – Metodiky, manuály, instrukce:** <https://mpsv.gov.cz/metodiky-manualy-instrukce>
MPSV zde zveřejňuje metodiky, manuály, instrukce a stanoviska pro oblast sociálně-právní ochrany dětí. Stránka byla podle MPSV aktualizována dne 20. ledna 2026.
7. **MPSV – Dítě ohrožené násilím v rodině, metodika 2025:** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/eb97b99a-2204-6730-1f59-1313f4d8c0d8/Metodika_D%C3%ADt%C4%9B%20ohro%C5%BEEen%C3%A9%20n%C3%A1sil%C3%ADm%20v%20rodin%C4%9B_2025.pdf

Tento materiál je relevantní zejména v případech, kdy dlouhodobá stabilita dítěte souvisí s násilím v rodině, ohrožením dítěte, bezpečím a psychickými dopady situace na dítě.

8. **MPSV – Národní strategie ochrany práv dětí 2021–2029:**
https://mps.gov.cz/cms/documents/ee6ce3d4-77db-af53-9dcc-c034ee15779a/NARODNI%2BSTRATEGIE%2BOCHRANY%2BPRAV%2BDETI%2B2021_2029_FINAL.pdf

Strategie představuje širší koncepční rámec ochrany práv dětí; jejím cílem je vytvoření systému spolupráce zajišťujícího ochranu dětí a zkvalitnění života dětí a rodin, zejména dětí v obtížné životní situaci.

Metodické vedení Středočeského kraje:

1. **Středočeský kraj – metodická doporučení a stanoviska pro OSPOD:**
<https://stredoceskykraj.cz/web/socialni-oblast/metodicke-pokyny-a-stanoviska>

Povinný subjekt neeviduje samostatné interní metodické dokumenty vztahující se výhradně k dlouhodobému sledování stability dítěte v systému SPOD nad rámec výše uvedené legislativy, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje. V uvedených situacích OSPOD postupuje podle platného právního a metodického rámce a podle individuálního vyhodnocení situace konkrétního dítěte.

Shrnutí k části VI

OSPOD při práci s dítětem sleduje nejen aktuální situaci dítěte, ale také dlouhodobý vývoj jeho situace v systému SPOD. U dětí, které opakovaně mění pečující prostředí, procházejí návraty do biologické rodiny, opakovanými zásahy systému nebo dlouhodobým konfliktem mezi subjekty kolem dítěte, OSPOD vyhodnocuje také možné dopady těchto skutečností na psychickou stabilitu dítěte, jeho vztahové vazby, pocit bezpečí a celkový vývoj.

Dlouhodobá stabilita dítěte je posuzována zejména prostřednictvím vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny, individuálního plánu ochrany dítěte, spisové dokumentace, odborných podkladů, zpráv zapojených subjektů, názoru dítěte, případových konferencí, multidisciplinární spolupráce a průběžného vyhodnocování účinnosti přijatých opatření.

Tímto byly k bodům 23 až 26 žádosti poskytnuty požadované obecné informace.

Přehled právního, metodického a standardizačního rámce výkonu SPOD

OSPOD při výkonu sociálně-právní ochrany dětí vychází z platné legislativy, mezinárodních závazků České republiky, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje a z vnitřních pracovních postupů zpracovaných za účelem naplňování zákonných povinností a standardů kvality.

Uvedený výčet je demonstrativní, neboť konkrétní právní a metodický rámec se vždy odvíjí od povahy řešené věci, situace konkrétního dítěte, typu řízení, míry ohrožení dítěte, zapojených subjektů a dostupných odborných podkladů. OSPOD nepostupuje podle jednoho univerzálního dokumentu, který by mechanicky určoval výsledek posouzení, ale podle souhrnu právních, metodických a odborných podkladů aplikovaných na individuální situaci konkrétního dítěte.

1. Základní právní předpisy

OSPOD při výkonu sociálně-právní ochrany dětí vychází zejména z těchto právních předpisů:

1. **Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>
2. Tento zákon je základním právním předpisem pro výkon sociálně-právní ochrany dětí. Upravuje zejména působnost orgánů SPOD, práci s ohroženými dětmi, vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny, individuální plán ochrany dítěte, případové konference, náhradní rodinnou péči, pověřené osoby, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a další oblasti SPOD.
3. **Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-473>
Vyhláška upravuje mimo jiné vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny, obsah individuálního plánu ochrany dítěte a standardy kvality sociálně-právní ochrany. Standardy kvality pro orgány sociálně-právní ochrany jsou uvedeny v příloze č. 1 této vyhlášky.
4. **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
Relevantní zejména pro rodičovskou odpovědnost, péči o dítě, styk dítěte s rodiči a osobami blízkými, osvojení, pěstounskou péči, poručenství, opatrovnictví a rodinněprávní vztahy.
5. **Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292>
Relevantní zejména pro řízení ve věcech péče soudu o nezletilé.
6. **Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>
Použije se tam, kde OSPOD postupuje jako správní orgán.
7. **Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-106>
Relevantní pro vyřízení této žádosti.
8. **Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>
Relevantní zejména při spolupráci OSPOD se sociálními službami a pro kvalifikační a vzdělávací předpoklady sociálních pracovníků.
9. **Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-312>
Relevantní zejména pro vzdělávání úředníků, vstupní vzdělávání, průběžné vzdělávání a zvláštní odbornou způsobilost.
10. **Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>
Relevantní při spolupráci se školami a školskými zařízeními.
11. **Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-72>
12. **Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-27>
13. **Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>
Relevantní při spolupráci se zdravotnickými zařízeními, lékaři, psychology, psychiatry a dalšími zdravotnickými pracovníky.
14. **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>
Relevantní zejména v případech podezření na týrání, zneužívání, zanedbávání, domácí násilí nebo jinou trestnou činnost vůči dítěti.
15. **Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>
Relevantní při součinnosti s orgány činnými v trestním řízení.

16. **Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-45>
Relevantní zejména u dětí jako zvlášť zranitelných obětí.
 17. **Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
Relevantní zejména při spolupráci s Policií ČR a při řešení domácího násilí.
 18. **Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-110>
Relevantní při zpracování osobních údajů v rámci výkonu SPOD.
 19. **Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679, GDPR** <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>
Relevantní při zpracování osobních údajů dětí, rodičů, pečujících osob a dalších osob.
-

2. Mezinárodní dokumenty a evropský rámec

Do výkonu sociálně-právní ochrany dětí podle povahy konkrétní věci vstupují zejména tyto mezinárodní dokumenty:

1. **Úmluva o právech dítěte** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-104>
Relevantní zejména pro nejlepší zájem dítěte, právo dítěte být slyšeno, právo dítěte na ochranu, péči, rodinný život a zvláštní ochranu dětí.
 2. **Úmluva o právech osob se zdravotním postižením** <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2010-10>
Relevantní při práci s dětmi se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami.
 3. **Evropská úmluva o výkonu práv dětí** <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2001-54>
Relevantní pro procesní práva dítěte v řízeních, která se jej týkají.
 4. **Úmluva o styku s dětmi** <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2005-91>
Relevantní zejména pro oblast kontaktů dítěte s rodiči a dalšími osobami.
 5. **Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod** <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/1992-209>
Relevantní zejména pro právo na respektování soukromého a rodinného života.
 6. **Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání, tzv. Lanzarotská úmluva** <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2016-59>
 7. **Haagská úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí** <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-34>
 8. **Haagská úmluva o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení** <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2000-43>
 9. **Haagská úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí** <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2001-141>
 10. **Nařízení Rady EU 2019/1111, tzv. Brusel IIb** <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1111>
Relevantní zejména u přeshraničních věcí rodičovské odpovědnosti, styku a mezinárodních únosů dětí.
-

3. Standardy kvality sociálně-právní ochrany

OSPOD při výkonu sociálně-právní ochrany postupuje také podle standardů kvality sociálně-právní ochrany. Standardy kvality pro orgány sociálně-právní ochrany jsou upraveny v příloze č. 1 vyhlášky č. 473/2012 Sb. Vyhláška výslovně stanoví, že standardy kvality sociálně-právní ochrany realizované při poskytování sociálně-právní ochrany orgány sociálně-právní ochrany jsou uvedeny v příloze č. 1.

Ve vztahu k oblastem uvedeným v žádosti jsou relevantní zejména tyto standardy:

1. **Místní a časová dostupnost**
2. **Prostředí a podmínky**
3. **Informovanost o výkonu sociálně-právní ochrany dětí**
4. **Personální zabezpečení výkonu sociálně-právní ochrany dětí**
5. **Přijímání a zaškolování**
6. **Profesní rozvoj zaměstnanců**
7. **Prevence**
8. **Přijetí oznámení, posouzení naléhavosti a přidělení případu**
9. **Jednání, vyhodnocování a individuální plán ochrany dítěte**
10. **Kontrola případu**
11. **Rizikové a nouzové situace**
12. **Dokumentace o výkonu sociálně-právní ochrany dětí**
13. **Vyřizování a podávání stížností**
14. **Návaznost výkonu sociálně-právní ochrany dětí na další fyzické a právnické osoby**
15. **Dohoda o výkonu pěstounské péče**
16. **Předávání informací v rámci výkonu pěstounské péče**
17. **Změna situace**

Tyto standardy se promítají zejména do přijímání oznámení, posouzení naléhavosti případu, vyhodnocování situace dítěte, zpracování a aktualizace IPOD, spolupráce s dalšími subjekty, vedení dokumentace, vzdělávání pracovníků, práce s rizikovými situacemi a návaznosti výkonu SPOD na odborné služby.

4. Veřejně dostupné metodické materiály MPSV

MPSV zveřejňuje metodické materiály, manuály, instrukce, formuláře, pomocné nástroje a stanoviska pro oblast sociálně-právní ochrany dětí. Stránka MPSV „Metodiky, manuály, instrukce“ je veřejným rozcestníkem metodických materiálů pro oblast SPOD.

OSPOD využívá zejména tyto veřejně dostupné zdroje MPSV:

1. **MPSV – OSPOD** <https://mpsv.gov.cz/ospod>
Stránka obsahuje dokumenty pro výkon SPOD, zejména oblast novely ZSPOD a NRP, metodické porady, dotazy a odpovědi, vzory vyhodnocení a IPOD a dokumenty k dítěti ohroženému násilím v rodině.
2. **MPSV – Metodiky, manuály, instrukce** <https://mpsv.gov.cz/metodiky-manualy-instrukce>
Rozcestník metodických materiálů, manuálů, instrukcí a stanovisek MPSV pro oblast SPOD.
3. **MPSV – Formulář na vyhodnocení a IPOD** <https://mpsv.gov.cz/formular-na-vyhodnoceni-a-ipod>
MPSV uvádí, že formuláře vyhodnocení/IPOD jsou doporučující ze strany MPSV a odpovídají požadavkům současné legislativy a praxe.

4. **MPSV – Průvodce formuláři vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a IPOD**
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/f19ad7f3-8213-7f5d-c525-20ae86caad65/Pr%C5%AFvodce%20formul%C3%A1%C5%99i%20vyhodnocen%C3%AD_IPOD_MPSV_2020_fin.pdf
 Průvodce slouží pracovníkům OSPOD jako vodítko k práci s formuláři vyhodnocení a IPOD.
5. **MPSV – Formulář vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny**
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/b9c3f089-55ef-90af-ee1b-93ee78aa0571/Formul%C3%A1%C5%99i%20Vyhodnocen%C3%AD_MPSV.pdf
6. **MPSV – Formulář individuálního plánu ochrany dítěte**
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/ab35822d-6847-d6bb-da10-0b6454e7b2ce/Formul%C3%A1%C5%99i%20BIPOD_MPSV.pdf
7. **MPSV – Nástroje pro přehlednější vyhodnocování situace dítěte a rodiny**
<https://mpsv.gov.cz/cms/documents/65656f7a-108c-8b44-33b3-d76965c7a270/N%C3%A1stroje%20pro%20OSPOD%20final.pdf>
8. **MPSV – Pomocný nástroj pro vyhodnocování situace dětí s postižením**
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/b0f6695a-21a8-7c11-7b51-c24036843ea7/Pomocn%C3%BD%20n%C3%A1stroj%20pro%20vyhodnocov%C3%A1n%C3%AD%20situace%20d%C4%9Bt%C3%AD%20s%20posti%C5%BEen%C3%ADm_2021.pdf
9. **MPSV – Dítě ohrožené násilím v rodině, metodika 2025**
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/eb97b99a-2204-6730-1f59-1313f4d8c0d8/Metodika_D%C3%ADt%C4%9B%20ohro%C5%BEen%C3%A9%20n%C3%A1sil%C3%ADm%20v%20rodin%C4%9B_2025.pdf
10. **MPSV – Doporučení k výkonu sociálně-právní ochrany dětí ohrožených domácím násilím**
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/5aba72e0-a2b7-b566-ac6a-27be0f850003/Doporuceni_k_vykonu_SPOD_domaci_nasili_200420.pdf
11. **MPSV – Metodika „Realizace kontaktů dítěte v pěstounské péči s rodiči a osobami příbuznými a blízkými“**
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/58b895f4-d437-1af8-7394-4043bee3fc55/Metodika_Realizace%20kontakt%C5%AF%20d%C3%ADt%C4%9Bte%20v%20BPP%20Bs%20Brodi%C4%8Di%20Ba%20Bosobami%20Bp%C5%99%C3%ADbuizn%C3%BDmi%20Ba%20Bbl%C3%ADzk%C3%BDmi.pdf
12. **MPSV – Metodické doporučení č. 11/2009 při účasti orgánů sociálně-právní ochrany dětí u rodičovského styku**
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/71587675-6c0b-eca4-af6b-63d886195f8f/Metodicke_doporuceni_MPSV_c-11.pdf
13. **MPSV – Metodické doporučení č. 2/2010 pro postup OSPOD při případové konferenci**
https://mpsv.gov.cz/cms/documents/b665706b-4d6a-9756-135a-b6f60ec081a1/Metodika_pripadove_konference.pdf
14. **MPSV – Doprovázení pěstounů, dohody o výkonu pěstounské péče**
<https://mpsv.gov.cz/doprovazeni-pestounu-dohody-o-vykonu-pestounske-pece>
15. **MPSV – NRP, metodické pokyny, manuály, stanoviska**
<https://mpsv.gov.cz/nrp-metodicke-pokyny-manualy-stanoviska>

Tyto materiály slouží k výkladu a praktické aplikaci právní úpravy a ke sjednocení odborné praxe. Nenahrazují právní předpisy a vždy se aplikují individuálně podle okolností konkrétní situace dítěte.

5. Metodické vedení Krajského úřadu Středočeského kraje

OSPOD Městského úřadu Rakovník využívá také metodické vedení Krajského úřadu Středočeského kraje.

Relevantní odkazy:

1. **Středočeský kraj – metodická doporučení a stanoviska pro OSPOD**
<https://stredoceskykraj.cz/web/socialni-oblast/metodicke-pokyny-a-stanoviska>

Stránka obsahuje historický přehled metodických doporučení a stanoviska pro OSPOD.

Z dostupných krajských zdrojů jsou pro oblasti uvedené v žádosti relevantní zejména metodické materiály a informace k těmto tématům:

- vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny,
- tvorba a aktualizace IPOD,
- naplňování standardů kvality SPOD,
- spolupráce škol a OSPOD,
- spolupráce OSPOD a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi,
- výkon SPOD na úrovni obecních úřadů,
- vedení spisové dokumentace,
- metodické dny a odborná setkání pracovníků OSPOD,
- náhradní rodinná péče,
- sociální kuratela,
- kolizní opatrovnictví,
- spolupráce s odbornými službami,
- případové konference a multidisciplinární spolupráce.

Některé materiály krajského metodického vedení mohou být určeny pro vnitřní potřebu pracovníků OSPOD Středočeského kraje. Pokud by povinný subjekt takovým dokumentem disponoval, adokument by byl požadován v úplném znění, bylo by nutné posoudit jeho poskytnutí podle InfZ, zejména s ohledem na případné osobní údaje, chráněné informace, interní organizační údaje nebo další zákonné důvody omezení přístupu k informacím.

6. Vnitřní pracovní postupy OSPOD

Povinný subjekt neeviduje samostatné interní metodické dokumenty vztahující se výhradně k jednotlivým oblastem uvedeným v žádosti nad rámec výše uvedené legislativy, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje.

OSPOD Městského úřadu Rakovník v těchto oblastech postupuje podle platného právního a metodického rámce, standardů kvality sociálně-právní ochrany, veřejně dostupných metodických materiálů MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje a podle individuálního vyhodnocení situace konkrétního dítěte.

Tato informace je poskytována jako odpověď na požadavek týkající se existence interních metodických materiálů.

7. Shrnutí k části VII

OSPOD při své činnosti vychází z právních předpisů, mezinárodních dokumentů, standardů kvality sociálně-právní ochrany, veřejně dostupných metodických materiálů MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje.

Metodické materiály a doporučení nenahrazují zákon. Slouží ke sjednocení, výkladu a praktické aplikaci zákonného rámce při individuálním posouzení konkrétní situace dítěte. Každý postup OSPOD je proto individualizovaný podle konkrétních potřeb dítěte, jeho věku, zdravotního a psychického stavu, rodinného prostředí, míry ohrožení, vztahových vazeb, dostupných ochranných faktorů a dalších okolností daného případu.

Tímto byly poskytnuty obecné informace o právních předpisech, metodických dokumentech, standardech a veřejně dostupných zdrojích, které mohou vstupovat do výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

Společná závěrečná část – právní rámec, metodické zdroje, standardy a ukončení vyřízení žádosti

OSPOD při výkonu sociálně-právní ochrany dětí postupuje vždy v mezích platné právní úpravy, zejména podle ZSPOD, Vyhlášky, občanského zákoníku, správního řádu, zákona o zvláštních řízeních soudních a dalších právních předpisů podle povahy konkrétní věci.

Postupy OSPOD nejsou založeny na paušálním nebo mechanickém hodnocení jednotlivých situací, ale na individuálním posouzení konkrétní situace každého dítěte a jeho rodiny. OSPOD při své činnosti vychází z dostupných podkladů a důkazů, zejména z listinných podkladů založených ve spisové dokumentaci, odborných zpráv, soudních rozhodnutí, sdělení školských, zdravotnických a sociálních služeb, zpráv doprovázejících organizací, záznamů ze sociální práce, vyjádření rodičů, pečujících osob a dalších osob podílejících se na péči o dítě. Přiměřeně věku a rozumové vyspělosti dítěte je zjišťován také názor dítěte.

Každý postup OSPOD je individualizovaný podle konkrétních potřeb dítěte, jeho věku, zdravotního a psychického stavu, rodinného prostředí, míry ohrožení, vztahových vazeb, dostupných ochranných faktorů a dalších okolností daného případu. Základním hlediskem je vždy nejlepší zájem dítěte, ochrana jeho práv, bezpečí, příznivého vývoje a řádné výchovy.

Obecné postupy OSPOD vycházejí z platné a veřejně dostupné legislativy, metodického vedení MPSV, metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje a standardů kvality sociálně-právní ochrany. OSPOD nepostupuje podle neveřejných pravidel nahrazujících zákon, ale podle veřejně dostupného právního a metodického rámce, který je aplikován individuálně podle okolností konkrétního dítěte.

Přehled základních veřejně dostupných právních předpisů

Níže uvádíme základní veřejně dostupné právní předpisy, které mohou podle povahy věci vstupovat do výkonu sociálně-právní ochrany dětí:

1. **Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**

Tento zákon je základním právním předpisem pro výkon sociálně-právní ochrany dětí. Upravuje zejména působnost orgánů SPOD, práci s ohroženými dětmi, vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny, individuální plán ochrany dítěte, případové konference, náhradní rodinnou péči, pověřené osoby, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a další oblasti SPOD.

2. **Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí**

Vyhláška upravuje mimo jiné vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny, obsah individuálního plánu ochrany dítěte a standardy kvality sociálně-právní ochrany. Standardy kvality pro orgány sociálně-právní ochrany jsou uvedeny v příloze č. 1 této vyhlášky.

3. **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník**

Relevantní zejména pro rodičovskou odpovědnost, péči o dítě, styk dítěte s rodiči a osobami blízkými, osvojení, pěstounskou péči, poručenství, opatrovnictví a rodinné právní vztahy.

4. **Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních**

Relevantní zejména pro řízení ve věcech péče soudu o nezletilé.

5. **Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád**

Použije se tam, kde OSPOD postupuje jako správní orgán.

6. **Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím**

Relevantní pro vyřízení této žádosti.

7. **Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**

Relevantní zejména při spolupráci OSPOD se sociálními službami a pro kvalifikační a vzdělávací předpoklady sociálních pracovníků.

8. **Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků**

Relevantní zejména pro vzdělávání úředníků, vstupní vzdělávání, průběžné vzdělávání a zvláštní odbornou způsobilost.

9. **Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon**

Relevantní při spolupráci se školami a školskými zařízeními.

10. **Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních**

11. **Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**

12. **Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách**

Relevantní při spolupráci se zdravotnickými zařízeními, lékaři, psychology, psychiatry a dalšími zdravotnickými pracovníky.

13. **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník**

Relevantní zejména v případech podezření na týrání, zneužívání, zanedbávání, domácí násilí nebo jinou trestnou činnost vůči dítěti.

14. **Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád**

Relevantní při součinnosti s orgány činnými v trestním řízení.

15. **Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů**

Relevantní zejména u dětí jako zvlášť zranitelných obětí.

16. **Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky**

Relevantní zejména při spolupráci s Policií ČR a při řešení domácího násilí.

17. **Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů**

Relevantní při zpracování osobních údajů v rámci výkonu SPOD.

18. **Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679, GDPR**

Relevantní při zpracování osobních údajů dětí, rodičů, pečujících osob a dalších osob.

19. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Přehled základních mezinárodních dokumentů

Podle povahy konkrétní věci mohou do výkonu sociálně-právní ochrany dětí vstupovat také tyto mezinárodní dokumenty:

1. **Úmluva o právech dítěte**
Relevantní zejména pro nejlepší zájem dítěte, právo dítěte být slyšeno, ochranu dítěte, právo na rodinný život a zvláštní ochranu dětí.
2. **Úmluva o právech osob se zdravotním postižením**
Relevantní zejména při práci s dětmi se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami.
3. **Evropská úmluva o výkonu práv dětí**
Relevantní zejména pro procesní práva dítěte v řízeních, která se jej týkají.
4. **Úmluva o styku s dětmi**
Relevantní zejména pro oblast kontaktů dítěte s rodiči a dalšími osobami.
5. **Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod**
Relevantní zejména pro právo na respektování soukromého a rodinného života.
6. **Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání, tzv. Lanzarotská úmluva**
7. **Haagská úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí**
8. **Haagská úmluva o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení**
9. **Haagská úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí**

Standardy kvality sociálně-právní ochrany

OSPOD při své činnosti postupuje také podle standardů kvality sociálně-právní ochrany. Standardy kvality pro orgány sociálně-právní ochrany jsou uvedeny v příloze č. 1 Vyhlášky.

Ve vztahu k oblastem uvedeným v žádosti jsou relevantní zejména tyto standardy kvality:

1. **Místní a časová dostupnost**
2. **Prostředí a podmínky**
3. **Informovanost o výkonu sociálně-právní ochrany dětí**
4. **Personální zabezpečení výkonu sociálně-právní ochrany dětí**
5. **Přijímání a zaškolování**
6. **Profesní rozvoj zaměstnanců**
7. **Prevence**
8. **Přijetí oznámení, posouzení naléhavosti a přidělení případu**
9. **Jednání, vyhodnocování a individuální plán ochrany dítěte**
10. **Kontrola případu**
11. **Rizikové a nouzové situace**
12. **Dokumentace o výkonu sociálně-právní ochrany dětí**
13. **Vyřizování a podávání stížností**
14. **Návaznost výkonu sociálně-právní ochrany dětí na další fyzické a právnické osoby**
15. **Dohoda o výkonu pěstounské péče**

16. **Předávání informací v rámci výkonu pěstounské péče**
17. **Změna situace**

Veřejně dostupné metodické materiály MPSV

OSPOD při své činnosti využívá metodické vedení MPSV. MPSV zveřejňuje metodiky, manuály, instrukce, formuláře, pomocné nástroje a stanoviska k výkonu sociálně-právní ochrany dětí. Stránka MPSV „Metodiky, manuály, instrukce“ byla podle MPSV aktualizována dne 20. ledna 2026.

Za relevantní veřejně dostupné zdroje lze považovat zejména:

1. **MPSV – OSPOD** <https://mpsv.gov.cz/ospod>
Stránka obsahuje dokumenty pro výkon SPOD, mimo jiné oblast novely ZSPOD a NRP, metodické porady, dotazy a odpovědi, vzory vyhodnocení a IPOD a materiály k dítěti ohroženému násilím v rodině.
2. **MPSV – Metodiky, manuály, instrukce** <https://mpsv.gov.cz/metodiky-manualy-instrukce>
Základní rozcestník metodických materiálů MPSV pro oblast sociálně-právní ochrany dětí.
3. **MPSV – Formulář na vyhodnocení a IPOD** <https://mpsv.gov.cz/formular-na-vyhodnoceni-a-ipod>
4. **MPSV – Průvodce formuláři vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a IPOD** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/f19ad7f3-8213-7f5d-c525-20ae86caad65/Pr%C5%AFvodce%20formul%C3%A1%C5%99i%20vyhodnocen%C3%AD_IPOD_MPSV_2020_fin.pdf
5. **MPSV – Formulář vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/b9c3f089-55ef-90af-ee1b-93ee78aa0571/Formul%C3%A1%C5%99i%20Vyhodnocen%C3%AD_MPSV.pdf
6. **MPSV – Formulář individuálního plánu ochrany dítěte** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/ab35822d-6847-d6bb-da10-0b6454e7b2ce/Formul%C3%A1%C5%99i%20BIPOD_MPSV.pdf
7. **MPSV – Nástroje pro přehlednější vyhodnocování situace dítěte a rodiny** <https://mpsv.gov.cz/cms/documents/65656f7a-108c-8b44-33b3-d76965c7a270/N%C3%A1stroje%20pro%20OSPOD%20final.pdf>
8. **MPSV – Pomocný nástroj pro vyhodnocování situace dětí s postižením** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/b0f6695a-21a8-7c11-7b51-c24036843ea7/Pomocn%C3%BD%20n%C3%A1stroj%20pro%20vyhodnocov%C3%A1n%C3%AD%20situace%20d%C4%9Bt%C3%AD%20s%20posti%C5%BEen%C3%ADm_2021.pdf
9. **MPSV – Dítě ohrožené násilím v rodině, metodika 2025** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/eb97b99a-2204-6730-1f59-1313f4d8c0d8/Metodika_D%C3%ADt%C4%9B%20ohro%C5%BEen%C3%A9%20n%C3%A1sil%C3%ADm%20v%20rodin%C4%9B_2025.pdf
10. **MPSV – Doporučení k výkonu sociálně-právní ochrany dětí ohrožených domácím násilím** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/5aba72e0-a2b7-b566-ac6a-27be0f850003/Doporuceni_k_vykonu_SPOD_domaci_nasili_200420.pdf
11. **MPSV – Metodika „Realizace kontaktů dítěte v pěstounské péči s rodiči a osobami příbuznými a blízkými“** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/58b895f4-d437-1af8-7394-4043bee3fc55/Metodika_Realizace%20kontakt%C5%AF%20d%C3%ADt%C4%9Bte%20v

[%2BPP%2Bs%2Brodi%C4%8Di%2Ba%2Bosobami%2Bp%C5%99%C3%ADbuizn%C3%BDmi%2Ba%2Bbl%C3%ADzk%C3%BDmi.pdf](#)

12. **MPSV – Metodické doporučení č. 11/2009 při účasti orgánů sociálně-právní ochrany dětí u rodičovského styku** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/71587675-6c0b-eca4-af6b-63d886195f8f/Metodicke_doporuceni_MPSV_c-11.pdf
13. **MPSV – Metodické doporučení č. 2/2010 pro postup OSPOD při případové konferenci** https://mpsv.gov.cz/cms/documents/b665706b-4d6a-9756-135a-b6f60ec081a1/Metodika_pripadove_konference.pdf
14. **MPSV – Doprovázení pěstounů, dohody o výkonu pěstounské péče** <https://mpsv.gov.cz/doprovazeni-pestounu-dohody-o-vykonu-pestounske-pece>
15. **MPSV – NRP, metodické pokyny, manuály, stanoviska** <https://mpsv.gov.cz/nrp-metodicke-pokyny-manualy-stanoviska>

Metodické vedení Středočeského kraje

OSPOD Městského úřadu Rakovník dále využívá metodické vedení Krajského úřadu Středočeského kraje.

Relevantní veřejně dostupné odkazy:

1. **Středočeský kraj – metodická doporučení a stanoviska pro OSPOD** <https://stredoceskykraj.cz/web/socialni-oblast/metodicke-pokyny-a-stanoviska>

Interní metodické materiály povinného subjektu

Povinný subjekt neeviduje samostatné interní metodické dokumenty vztahující se výhradně k oblastem uvedeným v žádosti nad rámec výše uvedené legislativy, standardů kvality sociálně-právní ochrany, metodického vedení MPSV a metodického vedení Krajského úřadu Středočeského kraje.

OSPOD v těchto oblastech postupuje podle platného právního a metodického rámce, standardů kvality sociálně-právní ochrany a podle individuálního vyhodnocení situace konkrétního dítěte. Tato informace je poskytována jako odpověď na dotaz týkající se existence interních metodických materiálů.

Povinný subjekt má zpracovány pouze pravidla a postupy k naplňování standardů kvality sociálně-právní ochrany podle Vyhlášky jako každý OSPOD při OÚ ORP (zveřejněno spolu s dalšími informacemi na <https://www.mesto-rakovnik.cz/urad/mestske-urad/odbory/odbor-socialne-pravni-ochrany-deti-a-socialni-prevence/?ftresult=standarty>).

Souhrn poskytnutých informací

Touto odpovědí byly poskytnuty obecné informace ke všem částem žádosti, tedy zejména k těmto oblastem:

1. vyhodnocování ohrožení dítěte,
2. práci s dítětem se zdravotním postižením nebo specifickými potřebami,
3. kontaktům dítěte s biologickou rodinou,
4. spolupráci s pěstouny, doprovázejícími organizacemi a odbornými službami,
5. vzdělávání a specializaci pracovníků OSPOD,
6. dlouhodobé stabilitě dítěte v systému SPOD,

7. právním předpisům, metodikám, standardům, doporučením a veřejně dostupným zdrojům, které mohou do práce OSPOD vstupovat.

Odpověď neobsahuje osobní údaje ani informace vztahující se ke konkrétním dětem nebo rodinám. Informace byly poskytnuty v obecné rovině tak, jak byly v žádosti požadovány.

Bc. Kateřina Hradilová
agenda rady a zastupitelstva, tiskový mluvčí